

~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
- ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
- ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
- ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
- ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
18245

MIHO DEBELJUH

**RUKOPISI I OSTALA POVIJESNA GRAĐA NAUČNE
BIBLIOTEKE U PULI**

[Faint handwritten text]

Zbog nedostatka konkretnih službenih podataka, koje smo trebali zateći u ovoj kući nakon oslobođenja Istre i njezinog pripojenja Hrvatskoj i Jugoslaviji, bili smo prisiljeni da se oslonimo na činjenicu da je ova ustanova utemeljena još 1861. god. u Poreču, kao i na sadržaj pojedinih pisama (Amoroso), iz kojih je vidljivo da je značajnija rukopisna građa (Kandlerova) otkupljena za raniju knjižnicu u Poreču još u toku druge polovine prošloga stoljeća. Vjerujemo da je i kasnija Pokrajinska biblioteka u Puli, koja je nastala spajanjem dviju porečkih i pulske knjižnice, nastavila podjednako sistematsku politiku u prikupljanju pisane i tiskane građe, prvenstveno one koja se odnosila na Istru, Slovensko primorje i Dalmaciju, iz dobro poznatih razloga. U tom vremenskom razdoblju, tu smišljenu akciju vodio je jedan krug političara i intelektualaca iz Poreča i iz drugih istarskih mjesta, svrsrdno podržanih od svojih sunarodnjaka u ovim krajevima naše zemlje. U spašavanju starina, u otkrivanju sadržaja starih rimskih natpisa, u prikupljanju raznih podataka, u sakupljanju starih spisa, dokumenata, antičkih predmeta radila je organizirana i razgranata mreža od amatera i dobrovoljaca do naučnih radnika iz područja arheologije, historije i drugih naučnih disciplina. Ne iznosimo ništa novo ako ustvrdimo još jednom da se upravo u ovim krajevima razvila otvorena i nepoštudna borba na političkom polju između predstavnika hrvatske i slovenske s jedne i talijanske nacionalnosti s druge strane. Najevidentnije su te manifestacije ostale zabilježene u korespondenciji nekih političara. U tim konfrontacijama, čiji je vijek bio dosta dug, nisu ostale pošteđene ni najuglednije ličnosti iz javnog života toga vremena.

Rijetko je koja pokrajina u Evropi dobila toliko prostora u svim mogućim izdanjima novina, časopisa i u drugoj literaturi iz svih znanstvenih područja, kao što je to Istra, Slovensko primorje i Venetska pokrajina, posebno u drugoj polovici XIX. i početkom XX. st. To nam najbolje potvrđuje opsežna građa onih biblioteka u našoj zemlji i van nje, koje su uspjele sačuvati svoje fondove. Na žalost, to nije i slučaj s pulskom Bibliotekom, jer je već davno utvrđeno da je njezin fond desetkovan, što uoči samoga rata, kada se pribjeglo spasavanju važnije pisane i tiskane građe odnosno njezinom premještanju u unutrašnjost našeg poluotoka zbog bojazni od bombardiranja, što u toku

i neposredno poslije završetka II. svjetskog rata. Razumljivo je da je u našoj ustanovi, kao i u drugima, bila prisutna i »nepoželjna« ruka.

Gotovo sličan udes je doživio jedan dio rukopisa koji je ranije bio pohranjen i obrađen u ovoj ustanovi. U Quarantottijevom djelu »Carteggio Cavalletto-Luciani (1861—1866)« iz 1962. god. daje se naslutiti da je u ovoj Biblioteci postojao još veći fond korespondencija talijanskih političara, napose talijanskih emigranata — iredentista s područja Istre i Slovenskog primorja za vrijeme Austro-ugarske vladavine, koji su zbog političkih razloga pobjegli u susjednu Italiju. Jedan dio Cavallettova dopisivanja s Lucianijem i drugim istaknutim ličnostima iz onog vremenskog razdoblja nalazi se među našim rukopisima.

Quarantotti iznosi u svom predgovoru da »su Lucianijevi nasljednici Cavallettova pisma predali, poslije pripajanja Julijske Krajine Italiji, F. Salati, koji je tada stajao na čelu Centralnog ureda za Nove pokrajine, da bi postale svojinom istarskih Talijana.«

Nije rijedak slučaj da nam se iz godine u godinu javljaju razni stručnjaci iz zapadnih zemalja ili nas posjećuju u uvjerenju da će pronaći neki sačuvani spis ili dokumenat iz prošlosti, koji je ranije postojao i bio registriran u našoj Biblioteci.

S obzirom da je postojao dogovor da se ova naša građa, uglavnom pripremi u vidu regesta, u ovom našem uvodu ne namjeravamo i ne možemo iznijeti sve one autore pisama ili sadržaje dokumenata i ostale rukopisne ostavštine, koji su ovdje zastupljeni jer je njihov broj zaista velik.

Želimo posebno istaći da se građa, koje popis objavljujemo, proteže od XIII. st. do naših dana, kada se, iako relativno skromnim materijalnim sredstvima, otkupljuju rukopisne ostavštine pojedinih znamenitih istarskih ličnosti, koje su svojim naučnim stvaranjem i borbom dale veliki doprinos za novo historijsko razdoblje ovoga kraja.

Nakon definitivnog oslobođenja Pule, u našoj Biblioteci zatečeno je 26 kutija pisane i tiskane građe u kojoj je dobrim dijelom zastupljena korespondencija raznih političara, arheologa, namještenika, publicista i drugih ličnosti. Posebnu cjelinu sačinjava 19 svezaka Kandlerovih bilježaka u naslovu »Il Conservatore«, kao i 6 svezaka njegovih »miscellanea«, te 4 sveska »miscellanea« Carla de Franceschija, od kojih jedan obuhvaća temu o slavenskoj liturgiji u Istri. Pored toga postoji i par zbirki starijih dokumenata, koje smo nabavili poslije rata.

O sortiranju ove građe nije se vodilo naročita računa. I ono što je ranije bilo obrađeno u pulskom Gradskom muzeju, doživjelo je mnoge promjene, što se lako može uočiti u redosljedu numeracije pojedinih spisa, dokumenata i drugog materijala. U dogovoru s drom Danilom Klenom, kojemu pripada zasluga što je prvi pristupio popisuvanju ove opširne materije 1956. i 1959. god., izvršena je preinaka u rasporedu starije građe s pulskog, zadarskog, krčkog i drugih područja, naravno, samo unutar pojedinih kutija. Ne treba posebno isticati da će dosadašnji i novi popisi ostati kao jedna cjelina, koja će se

dopunjavati i ostati kao službeno tumačenje i pokriće na ovaj način sređene građe. Kada bi se ovaj rukopisni fond objavio u cjelini, sigurno je da bi mu trebalo posvetiti ogroman prostor koji bi iziskivao veliki napor i nepotrebne, velike materijalne izdatke. Iako je već dobro poznato, ipak ćemo napomenuti da je jedan dio važnije korespondencije iz prošloga stoljeća bio već tada objavljen u periodičnim listovima i drugim izdanjima, prilikom raznih komemoracija i nekih drugih javnih političkih manifestacija.

I na kraju, kada bismo htjeli iznijeti u najkraćim crtama koja je sve građa pohranjena u našim kutijama, kojoj smo posvetili ove prve stranice, potrebno je reći da se najstariji materijal odnosi na oporuke, kupoprodajne ugovore, nekretnine, kolonske odnose, razna novčana podmirjenja, troškovnike za novogradnje, popise stanovništva, pravilnike, pjesme, bilježničke spise, prijepise tekstova, darovnice, dozvole za sječu šuma, popise izdanih lijekova, tužbe, ugovore o zarukama i udajama, naredbe radi naplate poreza, bilješke o historijskim podacima i drugo. Posebno mjesto zauzima tiskana građa, npr.: carske naredbe, tekstovi zakona, cjenici, novinski članci, razne obavijesti, planovi gradnji (pulska tržnica i bolnica) pa čak i nekoliko prigodnih znački (izdanih prigodom 200-obljetnice Tartinijeve smrti).

Svojim bijegom iz Istre u Italiju, Luciani otvara sebi nov put u dugogodišnjem političkom radu. U stvari, to je i njegova doživotna migracija pa će na kraju, u jednom pismu prijatelju, priznati da se u svojoj domovini osjeća vječnim strancem i da se njegovi ideali nisu ostvarili. U nas su sačuvane prepiske između Alberta Cavalletta i Tomasa Lucianija iz razdoblja od 1870. do 1876. god. Kao jedna od vodećih ličnosti i predstavnika u Odboru talijanskih emigranata iz Istre i današnjeg Slovenskog primorja održavao je godinama najprisnije usmene i pismene veze s mnogim političarima i drugim poznatim ličnostima iz ovih krajeva. Od posebnog je značenja za historiju ovoga kraja upravo njegova prepiska s Andreom Amorosom, koji je više od dva desetljeća djelovao u Porečkom saboru i utjecao na razvoj društvenog, ekonomskog, a posebno političkog života u Istri i na otocima.

Važno mjesto u našoj građi zauzima i Cavallettova korespondencija s Coizom sedamdesetih godina proteklog stoljeća. Tu su još i pisma Ive Antonija, A. Covaza, A. Amatija, G. Barsana, L. Barsana, G. Baseggija, B. Benussija, C. Bologne, G. Caprina, G. de Castra, C. Combija, P. Stankovića, G. Merlata, G. Morpurga, L. Morteana, A. Hortisa, L. Pigorinija, G. Moscarde, E. Načinovića, E. Paisa, E. Popovića, A. Scampicchija i drugih, koji su se povremeno javljali Lucianiju. Postoje još i prepiske Amorosa s G. Polesinijem i Vidulićem, Pietra Kandlera s C. de Franceschijem, M. Fachinettija s A. Cancianijem. Samo se jedan dio Stankovićeve ostavštine nalazi u našoj Biblioteci, dok je ostalo pohranjeno u Rovinjskoj knjižnici.

Treba istaknuti da se u građi nalaze i dva teksta pisana glagoljicom.

POPIS GRADE I RUKOPISA

KUTIJA I.

Ova kutija sadrži pisma što su ih Antonio, Ive i Andrea Amoro-
roso pisali Tomasu Lucianiju.

Ovoj cjelini pripada prepiska Ive Antonija u razdoblju od 1877.
do 1882. i Andree Amorosa od 1868. do 1893. s Lucianijem.

Ive u svojim pismima govori o svom putovanju po Evropi, o
filološkim radovima kao i o svojim životnim teškoćama. Posebno
ističe vrijednost knjižnog fonda Nacionalne biblioteke u Parizu,
koja je »pravi rudnik« za povijest grada Venecije. U tom gradu
se osjećao izoliranim i bez ikakve podrške sa strane, a ni u Beču
nije naišao na ono što je očekivao u svom pozivu, zbog velike kon-
kurencije. Čini se da je Amorosovo dopisivanje s Lucianijem bilo
od vanrednog značenja za sve vidove svakodnevnog društvenog,
kulturnog i političkog života Istre i otoka. S Lucianijem odlučivao
je o akcijama u vezi s konzervacijom pojedinih kulturnih spome-
nika, preporučivao je pojedina nova izdanja vezana za prošlost
ovoga kraja i davao svoj sud o pojedinim kandidatima na izbo-
rima u Istri te svim značajnijim društvenim zbivanjima na ovom
tlu. Bio je jedan od glavnih pokretača osnivanja Povijesnog dru-
stva (Società di storia patria).

Sv. I.

br. 1. Ive Antonio-Tomaso Luciani Milano, 11. siječnja, 1877.

Ive nudi Lucianiju svoje napise filološkog sadržaja za list
»Provincia«. Ujedno izražava sumnju u pogledu svog daljnjeg
zadržavanja u Italiji zbog ekonomskih i drugih teškoća.

br. 2. Ive Antonio-Tomaso Luciani Milano, 18. siječnja, 1877.

br. 3. Ive Antonio-Tomaso Luciani Milano, 15. lipnja, 1877.

br. 4. Ive Antonio-Tomaso Luciani Beč, 2. listopada, 1878.

Ive javlja Lucianiju da priprema rad o istarskom dijalektu
i da već treću godinu prima stipendiju za rad u inozemstvu.

br. 5. Ive Antonio (u daljnjem tekstu: I. A.) — Tomaso Luciani (u
daljnjem tekstu: T.L.) Pariz, 26. listopada, 1878.

I. piše L. da je u ovdašnjoj Nacionalnoj biblioteci pronašao
jedan nepoznati kodeks o francuskim kraljevima iz XIV. st.,
koji je pisan napulskim govorom (lingua napoletana). Moli L.

da poruči Combiju kako bi mu ovaj uputio jedno pismo za ministra Correntija koji se nalazi u Parizu. I. javlja da je prof. Bréal tražio od njega točne informacije o stanju u Istri da bi o tome obavijestio bivšeg francuskog ministra za prosvjetu.

br. 6. I.A. — T.L. Pariz, 24. studenog, 1878.

I. javlja L. da je pariska Nacionalna biblioteka pravi rudnik građe za povijest Venecije.

br. 7. I.A. — T.L. Pariz, 6. veljače, 1880.

Ive se osjeća obeshrabrenim i izoliranim u svom radu u Parizu, jer mu tu nitko ne daje podršku. Pokušat će da se probije u javnost napisom o Miklošičevom posljednjem radu o Rumunjima u Istri. Moli L. da mu pomogne odgonetnuti prezime Chiribiri koje se susreće u Veneciji. To bi mu, vjerojatno, pomoglo riješiti i ime Ćiribirci kojim se često nazivaju istarski Rumunji.

br. 8. I.A. — T.L. Beč, 31. prosinca, 1880.

I. sumnja da bi mogao dobiti mjesto profesora na ovdašnjem Sveučilištu zbog velike konkurencije, a i zbog drugih razloga, pa se ponovno pokušao obratiti Combiju.

br. 9. I.A. — T.L. Beč, 29. siječnja, 1881.

br. 10. I.A. — T.L. Rovinj, 5. kolovoza, 1882.

I. javlja L. da prelazi u Rovereto početkom šk. god.

br. 11. I.A. — T.L. Beč, 19. rujna, 1882.

I. piše L. da je molio Morpurga i Zenattija da se njihov članak o istarskim dijalektima objavi anonimno, zbog toga da ne bi doživio neugodnosti ili još nešto gore.

br. 12. I.A. — T.L. Beč, 28. kolovoza, 1882.

br. 13. I.A. — T.L. (?), prosinac, 1883.

I. zahvaljuje L. za upućeni članak o pronađenom grčkom natpisu u Rovinju, koji je opisao prof. Triantafillis. Ujedno se tuži da su učenici iz njegove gimnazije širili letke protiv njega s pogrđnim izrazima i prijetnjama, zbog toga što je zahtijevao da bolje uče svoj jezik.

br. 14. I.A. — T.L.

U prilogu: Koncepti Lucianijevih pisama od 6. listopada, 1878. i 19. rujna, 1882.

Sv. II

- br. 1. Andrea Amoroso — Tomaso Luciani.
Buje, 24. studenog, 1868.
Amoroso javlja Lucianiju da je obavijestio Defranceschija da uputi Kandlerov izvještaj o šljemu u Vodnjan. A. će prisustvovati osnivanju Poljoprivrednog društva u Rovinju i pobri-
nut će se za konzervaciju iz Valtare.
- br. 2. A. Amoroso — T. Luciani (u daljnjem tekstu A.A. i T.L.)
(?), 29. studenog, 1869.
A. piše L. da mu se Combi preporuča za statistiku.
- br. 3. A.A. — T.L.
Poreč, 5. studenog, 1870.
A. iznosi L. svoj negativni sud o rukopisu historijskog djela anonimnog Istranina, ukazujući na sve nedostatke te kompilacije s preporukom da ne bude tiskan.
- br. 4. A.A. — T.L.
Poreč, 7. travnja, 1872.
- br. 5. A.A. — T.L.
Poreč, 27. prosinca, 1872.
- br. 6. A.A. — T.L.
Poreč, 2. srpnja, 1873.
- br. 7. A.A. — T.L.
Poreč, 3. kolovoza, 1873.
A. javlja L. da je službeno zatražio da mu upute sve općine popis starih dokumenata svojih arhiva, jer je saznao da je dobar dio te vrijedne građe naprosto uništen. A. navodi da se pronijela vijest da je Ugo Foscolo bio odvjetnik za vrijeme svog kratkog boravka u Istri.
- br. 8. A.A. — T.L.
Poreč, 3. listopada, 1873.
A. obavještava L. o prijedlogu kandidata za skorašnje izbore te se nada apsolutnoj pobjedi talijanskih kandidata na području Istre i otoka.
- br. 9. A.A. — T.L.
Poreč, 11. studenog, 1873.
A. izražava svoje zadovoljstvo u vezi s izbornim rezultatima i naglašava da je čitav kler pružio snažan otpor.
- br. 10. A.A. — T.L.
Poreč, 30. i 31. ožujka, 1874.
A. piše L. da je otkupio Kandlerove rukopise i drugu građu. To je sve preuzeo Defranceschi da bi pripremio iscrpan katalog. A. naglašava da bi trebalo pojačati političko djelovanje na idućim izborima na labinskom i pazinskom području, jer se tamo osjeća jaka hrvatska propaganda.

- br. 11. A.A. — T.L. Poreč, 21. srpnja, 1874.
- A. javlja da je otkupio jedan veliki sanduk Kandlerovih rukopisa i geografskih karata od pokojnikove obitelji. U pismu iznosi svoj sud o toku i ishodu izbora u Istri.
- br. 12. A.A. — T.L. Poreč, 4. siječnja, 1876.
- A. je spreman da uputi L. i druge primjerke knjige o Motovunu za značajne ličnosti, biblioteke i druge institute. A. podvlači da ova i druge publikacije nisu objelodanjene samo »pro domo«. Ujedno najavljuje da će uskoro biti otvorena tiskara »Coana«.
- br. 13. A.A. — T.L. Poreč, 8. veljače, 1876.
- A. moli L. da mu uputi nacrt zakona o šumarstvu koji je ministar Castagnola podnio u Parlamentu prije par godina.
- br. 14. A.A. — T.L. Poreč, 3. ožujka, 1876.
(u daljnjem tekstu P.)
- A. javlja L. da je započeo radom Sabor. Vjeruje da je ova sjednica posljednja uoči predstojećih izbora.
- br. 15. A.A. — T.L. P., 21. srpnja, 1876.
- A. moli L. za savjet u vezi s izdavanjem djela o Puli.
- br. 16. A.A. — T.L. P., 28. srpnja, 1876.
- br. 17. A.A. — T.L. P., 14. kolovoza, 1876.
- A. javlja L. da će se idućeg mjeseca održati u Puli Kongres te ga izvještava o rezultatima izbora u Istri.
- br. 18. A.A. — T.L. P., 20. kolovoza, 1876.
- A. obavještava L. o potpisima koje je prikupio po istarskim mjestima za Predelliјеvo djelo, kao i o tisku novog nastavka knjige o Puli.
- br. 19. A.A. — T.L. P., 8. rujna, 1876.
- A. šalje L. knjigu o Motovunu i o Puli. Posebno ga moli da napiše svoj osvrt o ovoj posljednjoj za časopis »Provincia« i da pri tome ne zaboravi uputiti pohvalu Pokrajinskom saboru koji je za tu publikaciju dao veliku pomoć. A. ističe da će uskoro biti izbori na kojima će doći do borbe s Hrvatima koje podržava Beč.
- br. 20. A.A. — T.L. P., 1. studenog, 1876.
- A. govori u svom pismu o ishodu izbora.

- br. 21. A.A. — T.L. P., 12. studenog, 1876.
- br. 22. A.A. — T.L. P., 31. siječnja, 1879.
- A. upućuje fotografiju unutrašnjeg dijela porečke katedrale, koju je zatražio R. de FLEURY i moli L. da mu nabavi nekoliko talijanskih zakona. A. najavljuje da De Franceschi privodi kraju rad o Pazinskoj grofiji te da je u jednom puljskom sinodu pronađen podatak o radu jedne gimnazije u Labinu iz 1675.
- br. 23. A.A. — T.L. P., 15. veljače, 1879.
- Na jednom koparskom sinodu iz XVII st. nađen je podatak o postojanju slovenskog katehizma tiskanog za seljake, ali je, kaže A., istraživanje dalo negativne rezultate. A. zahtijeva od Lucianija da ga on pronađe kada je već nestao ovdje na istarskom tlu. A. ističe da je pronađen primjerak Diocezanskog shematizma, tiskan u Veneciji 1680. god.
- br. 24. A.A. — T.L. P., 13. srpnja, 1879.
- A. izvješćuje L. o uspjehu na izborima u Istri i na otocima za Carevinsko vijeće, o raspodjeli njegovih članaka o Labinu, o statističkim podacima iz piranskog, barbanskog i motovunskog arhiva koje sakuplja za Cecchettija.
- br. 25. A.A. — T.L. P., 17. srpnja, 1879.
- A. javlja da se pripremaju carinske mjere za istarska mjesta na obali, iako je ovdje ekonomsko stanje bijedno. U porečkoj kuriji pronađena je kopija papinske bule iz 1010. god., predana ovdašnjem biskupu.
- br. 26. A.A. — T.L. P., 17. ožujka, 1880.
- Veliki broj Defranceschijevih knjiga je upućen Lucianiju, dru Ivi, i nekoliko primj. u Pariz Mommsenu, Cantùu, Nacionalnoj biblioteci u Parizu, Londonu i drugima.
- br. 27. A.A. — T.L. Trst, 27. veljače, 1880.
- br. 28. A.A. — T.L. P., 12. travnja, 1880.
- Porečki sabor daruje knjige bibliotekama, društvima i institutima. A. ne želi, iz razumljivih razloga, da se to isto učini i za biblioteke Talijanskog parlamenta. Budući je raspodano prvo izdanje od 1200 primj., A. prihvaća L. sugestiju da se upusti u posao oko novog izdanja.
- br. 29. A.A. — T.L. P., 17. travnja, 1880.

br. 30. A.A. — T.L. 21. studenog, 1881.

Nastavak izlaženja »Provincije« je osiguran, zahvaljujući materijalnoj podršci prispjeloj iz svih krajeva Istre, kaže A., ali su posebnu indiferentnost za tu akciju pokazala mjesta Kopar i Piran.

br. 31. A.A. — T.L. 12. siječnja, 1882.

br. 32. A.A. — T.L. P., 2. veljače, 1882.

A. se slaže s L. da otok Krk nije u geografskom pogledu sastavni dio Istre. Uostalom, iako su ispočetka žalili za njegovim otcjepljenjem, sada to smatraju dobitkom jer je 17000 Hrvata manje na broju. A. ističe da odlično surađuje s Tamarom.

br. 33. A.A. — T.L. 26. siječnja, 1882.

br. 34. A.A. — T.L. 9. siječnja, 1883.

A. zahvaljuje L. za primljene dokumente i smatra da bi trebalo obratiti pažnju na opće prilike u Istri u doba venecijanske uprave i u XVIII st.

A. smatra da bi L. trebao biti prvi na čelu te akcije u korist Pokrajinskog sabora uz odgovarajuću materijalnu kompenzaciju.

br. 35. A.A. — T.L. P., 28. siječnja, 1883.

br. 36. A.A. — T.L. 11. veljače, 1883.

br. 37. A.A. — T.L. P., 13. prosinca, 1883.

A., Tamaro, Bečić (Becich) i dr. otkrili su u Picugi (Poreč) groblje na kojem su našli predmete iz prahistorijskog doba. A. kaže da hrvatski stanovnici nazivaju ta groblja »gomilama« i da se s njima do sada nitko nije pozabavio.

br. 38. A.A. — T.L. P., 22. prosinca, 1883.

br. 39. „ „ P., 9. siječnja, 1884.

br. 40. „ „ 23. siječnja, 1884.

A. je pozvao De Franceschija, Benussija i Clevu da mu se pridruže u inicijativni odbor za osnivanje Povijesnog društva (Società di storia patria). Istovremeno se pobrinuo da dobije dozvolu od strane političkih vlasti.

br. 41. A.A. — T.L.

P., 4. veljače, 1884.

A. je primio od senatora Gozzadinija i od Pigorinija djela s prahistorijskom tematikom. Za uzvrat će uputiti djela koja su publicirana u Istri. U pojedinim područjima Istre i Cresa (Osor) na istraživanjima prahistorije radit će Cleva, Scampicchio, Beltramini, Maver i Schram. A. je uključio u inicijativni odbor Maržića (Marsich), Rizzija i Glezera iz Pule. Ovi bi trebali pokrenuti puljsku općinu radi osnivanja gradskog muzeja. A. javlja da je na otoku, kod Medulina, otkrivena krasna glava od kipa grčke izradbe i prodana jednom Englezu u Trstu za 1200 forinta. Prihvaća sugestije o ispravkama izvršenim na statutu Istarskog društva za arheologiju i domovinsku povijest. Ujedno obavještava L. o nađenim predmetima na nekropoli u Picugi i o otkrivenim zidinama kaštela na Vergottinjevom imanju pokraj Vrsara.

U prilogu: Statut Istarskog društva za arheologiju i domovinsku povijest.

br. 42. A.A. — T.L.

P., 8. ožujka, 1884.

A. obavještava L. da je u Bermu i Picugi nađeno oko 300 predmeta, zatim iznosi podatke o nalazištima na drugim mjestima, ističući pojedinačno najvrednije predmete.

br. 43. A.A. — T.L.

13. travnja, 1884.

A. se ne slaže s Marchesettijem koji nastoji da se u Trstu instituiraju muzej s prahistorijskim sadržajem za čitavo Primorje. Obavještava L. da su tršćanski prijatelji na njihovoj strani.

br. 44. A.A. — T.L.

P., 16. travnja, 1884.

br. 45. „ „

26. travnja, 1884.

br. 46. „ „

12. svibnja, 1884.

br. 47. „ „

16. srpnja, 1884.

A. piše L. da je njihovo držanje u Saboru naišlo na opću podršku u pokrajini te da su svoje protivnike potisli iza zid. Ujedno mu javlja da su u Kopru pridobili za sebe Križanca (Crisanaz), koji će im dobro poslužiti u političkoj borbi.

br. 48. A.A. — T.L.

P., 20. kolovoza, 1884.

A., u svojstvu administrativnog predsjednika Povijesnog društva, iznosi svoj plan rada o budućim publikacijama historijskih radova, dokumenata i obavijesti o arheološkim iskapa-

njima, kao što to rade Lincei u Rimu. Postepeno će dolaziti stručnjaci iz Beča, domaći i strani pa će, sigurno kaže A., prihvatiti i njegovu ideju o osnivanju Pokrajinskog istarskog muzeja a ne tršćanskog, kao što to zahtijeva Marchesetti.

br. 49. A.A. — T.L. P., 12. rujna, 1884.

A. govori o jednoj ploči s latinskim natpisom, pronađenim u Poreču, o mozaicima otkrivenim u puljskoj bazilici iz V. ili VI, st. i o mramornim pločama s figurama. Računa na stručnu pomoć Benussija, Stortisa i Pervanoglua te javlja da je dovršio svoju kompilaciju o istarskih gradinama (castellieri) prema Kandlerovim podacima. Do tada se znalo o postojanju 321 gradine, no A. drži da je njihov broj daleko veći.

br. 50. A.A. — T.L.

P., 13. studenog, 1884.

br. 51. „ „

P., 27. studenog, 1884.

br. 52. „ „

P., 17. prosinca, 1884.

A. moli L. da mu vrati fotografiju o puljskoj medalji pronađenoj u blizini zlatnih vrata. Ne usuđuje se da je zatraži od vlasnika ni toliko dugo koliko je učenjacima potrebno da je prouče. A. obavještava L. da je primio pismo iz Rima u kojem se traže određena objašnjenja iz njegova izlaganja, osobito u vezi s dvjema obojenim vazama, koje je prof. Orsi Paolo ocijenio i sklon je da ih uvrsti u pelazgički stil.

br. 53. A.A. — T.L.

7. siječnja, 1885.

A. je uputio preko L. u Rim sandučić s prahistorijskim fragmentarnim predmetima da bi mu prof. Orsi mogao dati o njima svoj stručni sud. A. je uspostavio pismenu vezu s Orsijem, koji će objaviti svoje stručne utiske o prahistorijskim nalazima u Picugi.

br. 54. A.A. — T.L.

15. siječnja, 1885.

br. 55. „ „

P., 25. siječnja, 1885.

A. upućuje L. prijepis jednog odlomka iz pisma prof. Orsija, koje se odnosi na predmete iz Picuge i u kojem daje svoju stručnu ocjenu o pronađenim predmetima. Orsi ističe da ga je ovo otkriće prisililo da ispravi jedno svoje tumačenje, koje je bio ranije objavio.

br. 56. A.A. — T.L.

1. veljače, 1885.

A. pohvaljuje L. rukopis o rimskim natpisima, koji će on dopuniti s opisom porečke ploče prije objavljivanja. Slaže se L. stavom u pogledu zanemarenih ploča u Rovinju.

- br. 57. A.A. — T.L. P., 14. veljače, 1885.
 br. 58. „ „ 10. ožujka, 1885.
 br. 59. „ „ 5. travnja, (?)
 br. 60. „ „ 10. travnja, 1885.
 br. 61. A.A. — T.L. P., 19. svibnja, 1885.

A. daje na znanje L. da je svoj tiskani rad o istarskim gradinama uputio raznim ličnostima i institucijama u Italiji pa ih poimence nabraja. Posebno se osvrće na izbornu kampanju u Istri, naglasivši aktivnost pazinskih svećenika.

- br. 62. A.A. — T.L. P., 31. srpnja, 1884.

A. upućuje L. nekoliko latinskih natpisa s ploča i sarkofaga radi proučavanja njihova sadržaja. Zatim govori o Scampicchiju, koji je poklonio svoju zbirku predmeta Pokrajinskom arheološkom muzeju, među kojima stari novac i medalje. A. moli L. da mu otvoreno kaže da li je, uz novčanu odštetu, spreman da preda svoju kolekciju starog novca i medalja.

- br. 63. A.A. — T.L. P., 3. kolovoza, 1885.

A. govori o pripremljenim katalozima primljenih predmeta koji su predali Luciani i Scampicchio. Spreman je za otkup novih zbirke, napominjući da bi bilo poželjno da mu L. spremi popis starog namještaja, jer postoji opasnost da dospije u ruke antikvara — lihvara, kao što su grof Wilczek iz Beča i Sartorio iz Trsta, koji troše ogromna novčana sredstva u tu svrhu.

- or. 64. A.A. — T.L. P., 10. kolovoza, 1885.

A. ostavlja L. mogućnost da sam odredi cijenu njegovom starom novcu koji je predao muzeju. Želi da L. potakne Scampicchija kako bi se on odlučio da preda stari šljem i druge vrijedne predmete. Među predmetima, koje je Scampicchio doštavio, nalazi se i zlatna medalja sa Cresa.

- br. 65. A.A. — T.L. 17. kolovoza, 1885.
 br. 66. „ „ 28. kolovoza, 1885.
 br. 67. „ „ 1. rujna, 1885.

A. moli L. da se prilikom upućivanja knjiga, koje oni nabavljaju, obavezno uputi i lista s njihovim cijenama radi admini-

stracije i zbog eventualnih neugodnosti, koje bi mu mogle biti pričinjene sa strane.

br. 68. A.A. — T.L. 2. rujna, 1885.

br. 69. „ „ —

br. 70. „ „ 9. rujna, 1885.

A. upućuje L. prijepis novih rimskih natpisa iz Pule i Galizane.

br. 71. A.A. — T.L. P., 19. listopada, 1885.

br. 72. „ „ 30. listopada, 1885.

A. piše L. da Scampicchio ne želi nikakvih pismenih pohvala, jer gotovo sve zasluge za sakupljanje arheoloških predmeta pripadaju isključivo Lucianiju, koji ga je vodio sa sobom po Istri od najmlađih dana njegova života. A. dostavlja u svom pismu kopiju nekoliko latinskih natpisa.

br. 73. A.A. — T.L. 16. studenog, 1885.

A. moli L. da kompletira ili ispravi bilješke o rimskim figlinama, koje je ostavio Kandler jer je obećao da će uputiti Gregoruttiju određene informacije.

br. 74. A.A. — T.L. 26. prosinca, 1885.

br. 75. „ „ P., 29. prosinca, 1885.

A. upućuje crtež s latinskim tekstom koji je pronađen u blizini Petrova Sela, a dostavio ga je Giovanni Batta de Franceschi iz Šegeta.

br. 76. A.A. — T.L. P., 19. siječnja, 1886.

br. 77. „ „ P., 21. veljače, 1886.

A. javlja da su pronađeni novi rimski natpisi u Puli i u Sv. Petru u Šumi. Tekstovi će biti upućeni Gregoruttiju na dešifriranje da bi se poštedito Lucianijevo vrijeme. Na pazinskom području, pokraj naselja Fatora, pronađena je jedna nekropola. Iz jednog groba izvađena je lubanja, a nedaleko od njega spašen je jedan vrijedan brončani predmet. A. piše L. da Akademija Lincei iz Rima traži od porečkog Arheološkog društva da vrše zamjenu svojih publikacija i da mu nije bilo poznato da rovinjski Gradski savjet može dodjeljivati plemićke titule kao Novigrad, Kopar, Pula i Poreč.

- br. 78. A.A. — T.L. 21. (?) ožujka, 1886.
 br. 79. „ „ 16. travnja, 1886.
 br. 80. A.A. — T.L. 21. svibnja, 1886.
 br. 81. „ „ 19. lipnja, 1886.

A. traži od Lucianija da sačuva Carlijeve rukopise do daljnje odluke. O tome je on govorio s Madonizzom i načelnikom iz Kopra. Uskoro će uputiti 400 talijanskih lira za litografske radove koji su tamo obavljani za porečki časopis »Atti e memorie«.

- br. 82. A.A. — T.L. 16. lipnja, 1886.
 br. 83. „ „ 28. kolovoza, 1886.
 br. 84. „ „ P., 20. rujna, 1886.
 br. 85. „ „ P., 17. listopada, 1886.
 br. 86. „ „ 26. prosinca, 1886.
 br. 87. „ „ P., 5. veljače, 1886.
 br. 88. „ „ 5. travnja, 1887.
 br. 89. A. Amoroso — T. Luciani 12. svibnja, 1887.
 i Bečić — T. Luciani 17. svibnja, 1887.
 br. 90. „ „ P., 25. svibnja, 1887.
 br. 91. „ „ P., 28. svibnja, 1887.
 br. 92. „ „ 29. srpnja, 1887.

A. utanačuje s L. putovanje u Este i Bolognu, koje će uslijediti prilikom njegovog skorašnjeg dolaska u Veneciju. Spremio je sanduk knjiga za »Archivio e Deputazione di Storia patria«.

- br. 93. A.A. — T.L. P., 20. kolovoza, 1887.
 br. 94. „ „ P., 22. kolovoza, 1887.
 br. 95. „ „ P., 20. rujna, 1887.
 br. 96. „ „ P., 10. listopada, 1887.

br. 97. „ „ P., 17. studenog, 1887.

A. moli L. da provjeri za prof. Morteana da li postoji latinski statut izolske zajednice jer bi, u pozitivnom slučaju, trebalo prepisati nekoliko glava koje nedostaju u primjerku Combijeva statuta ostavljenog Porečkom saboru.

br. 98. A.A. — T.L. P., 14. prosinca, 1887.

A. obavještava L. da se odrekao odborničke dužnosti, koju je obavljao više od 20 god., te se prihvatio rukovodeće dužnosti »u Zavodu za zemljišnu vjeresiju«. Upućuje mu pet stotina forinta za otkup staroga novca u ime Arheološkog društva.

br. 99. A.A. — T.L. P., 10. siječnja, 1888.

A. javlja L. da je tal. ministarstvo za prosvjetu (di pubblica istruzione) zatražilo službenim dopisom zamjenu publikacija porečkog Arheološkog društva za publikacije Centralnog historijskog društva.

br. 100. A.A. — T.L. P., 16. siječnja, 1888.

br. 101. „ „ P., 5. rujna, 1888.

A. nije se odazvao pozivu Odboru Internacionalnog kongresa za literaturu i umjetnost (per la proprietà letteraria ed artistica) zbog svoje zauzetosti u Saboru. A. ne voli da govori L. o prilikama koje trenutno vladaju, te pesimistički gleda na daljnji razvoj njihove stvari.

br. 102. A.A. — T.L. 2. listopada, 1888.

A. piše o savladanoj predsjedničkoj krizi, o saborskoj većini koja je zadržala svoj jezik kao jedino sredstvo u službenom saobraćaju, i o hrvatskim predstavkama koje i dalje svršavaju u predsjedničkom košu.

br. 103. A.A. — T.L. P., 21. prosinca, 1888.

br. 104. „ „ P., 22. veljače, 1889.

A. govori o skorašnjim novim pokrajinskim izborima, čiji će uspjeh ovisiti i o imenovanju novog kapetana od strane državnih vlasti. Skreće pažnju L. na časopis »Istria« u kojem postoji članak o pronađenom mozaiku u biskupskom vrtu pokraj bazilike.

br. 105. A.A. — T.L. P., 19. lipnja, 1889.

A. obavještava L. o ishodu izbora u Istri.

br. 106. A.A. — T.L. P., 24. srpnja, 1889.

A. potvrđuje da je primio u ispravnom stanju sanduk s lubanjama kao i bilješke o koparskim podeštatima i kapetanima. Budući da A. priprema kronologiju porečke bazilike moli L. da mu pronađe potrebnu građu.

br. 107. A.A. — T.L. P., 28. rujna, 1889.

A. najavljuje L. dolazak monsignora Deperisa u Veneciju, koji će tamo i u Ravenni proučavati bazalike te će tom prilikom pozvati prof. Cattanea da posjeti Poreč.

br. 108. A.A. — T.L. 20. prosinca, 1889.

A. izražava svoje veliko žaljenje zbog iznenadne smrti Cattanea, jer se pouzdavao u njegovu stručnu pomoć prilikom svojih iskapanja. Moli L. da ne napusti njega i njegove u Poreču, jer svaki njihov ozbiljniji pisani rad je moguć samo uz pomoć neke autoritativne stručne ličnosti.

br. 109. A.A. — T.L. P., 23. prosinca, 1889.

I A. odbacuje mogućnost da se za stručnu pomoć obrati Boitu pa računa da bi mogli biti od koristi ili Dall'Acqua (?), Giusti ili Rossi. Trenutno su radovi u porečkoj bazilici prekinuti zbog predstojećih blagdana.

br. 110. A.A. — T.L. P., 11. veljače, 1890.

A. javlja da će obitelj Doria vratiti Poreču tijela svetaca Maura i Eleuterija. S obzirom da se o Eleuteriju ne zna ništa, A. moli L. da provjeri određene podatke iz knjige o mučenicima.

br. 111. A.A. — T.L. ———

br. 112. „ „ P., 28. ožujka, 1890.

A. javlja L. da je Deperis prikupio mnogo novih podataka o sv. Mauru, porečkom svećeniku i biskupu. Te nove činjenice bit će u apsolutnoj oprečnosti s onim što su do sada pisali Kandler, Carli, Naldini, Manzuoli, P. Rubeis i dr.

br. 113. A.A. — T.L. P., 25. lipnja, 1890.

A. piše o novootkrivenim mozaicima u porečkoj bazilici i o Deperisu, koji radi na tome da dokaže da porečki sv. Mauro nije isto što i sv. Mauro afrički.

br. 114. A.A. — T.L. P., 29. rujna, 1890.

br. 115. „ „ P., 18. veljače, 1891.

br. 116. „ „ P., 25. veljače, 1891.

- br. 117. „ „ P., 1. srpnja, 1891.
- A. potiče L. da iskoristi trenutnu povoljnu priliku za dolazak u Istru i da za to zatraži dozvolu od austrijskog konzulata.
- br. 118. A.A. — T.L. P., 5. prosinca, 1891.
- br. 119. „ „ P., 2. listopada, 1892.
- A. moli L. da mu i dalje prepisuje dokumente koji se odnose na Istru. Ujedno mu javlja da Tamaro priprema opširnu studiju o P. P. Vergeriju i da je zatražio da mu se uputi u Poreč neki arheolog kao što je Marrucchi ili Stephensohn.
- br. 120. A.A. — T.L. P., 30. travnja, 1892.
- A. javlja L. da će Deperis uskoro u Veneciju radi proučavanja jednog kodeksa i da vrši pripreme o temeljnom ispitivanju slavenske liturgije u kontinentalnom dijelu Istre.
- br. 121. A.A. — T.L. P., 27. prosinca, 1892.
- A. će uskoro uputiti L. jedan mali kodeks na pergameni koji sadrži senatske instrukcije za umaškog načelnika iz 1559. Budući da manjka nekoliko listića, moli L. da pokuša pronaći drugi primj. radi izjednačenja teksta na pomenutom kodeksu.
- br. 122. A.A. — T.L. P., 28. ožujka, 1893.
- A. će nastojati da nabavi kompletni periodični list »Bollettini di Archeologia Cristiana« iz Rima za njihovu biblioteku u Poreču. A. javlja L. da će de Rossi doći u Poreč i zatim prisustvovati »Internacionalnom kongresu arheologa u Solinu (Salona). Ujedno govori o novim arheološkim otkrićima.
- br. 123. A.A. — T.L. P., 14. kolovoza, 1893.
- br. 124. „ „ P., 15. rujna, 1893.
- A. izražava zahvalnost za podatke koje im je L. pribavio, jer su oni potvrdili hipotezu Porečana o razdoblju u kojem je živio biskup Eufrazije. Posebno ga moli da mu pronađe sve knjige i sve napise koji su od interesa za Istru pa da mu antikvari dostave njihov popis.
- br. 125. A.A. — T.L. 25. travnja, (?)
- br. 126. „ „ 31. prosinca, (?)
- br. 127. „ „ P., 24. prosinca 1884.
- br. 128. „ „ P., 23. listopada, 1886.

U prilogu koncepti L. pisama:

1872.: 17. II, 25. IV.

1873.: 21. I, 18. VII, 28. VII, 31. VII, 12. X, 28. X, 30. XI.

1876.: 8. III, 1. III, 8. VIII, 23. VIII, 5. IX, 14. IX, 15. IX, 6. XI.

1879.: 21. VII, 2. XII, 7. XII.

1880.: 9. IV.

1882.: 5. I, 7. I, 15. I, 31. I, 3. II, 25. II, 2. VI, 28. XII.

1883.: 13. I, 27. I, 1. II, 23. II, 10. III, 15. III, 19. IV, 16. IX,
15. XII, 21. XII, 29. XII.

1884.: 21. I, 31. I, 1. VII, 21. VII, 30. X, 23. XI, 3. XII, 17. XII.

1885.: 22. I, 30. I, 6. III, 3. IV, 17. VIII, 15. IX, 9. XI.

1886.: 11. IV, 18. VI.

1887.: 14. —, 7. VI.

KUTIJA II.

Ova kutija sadrži dopisivanje P. Sigismonda Bonfiglia — Tomasom Lucianijem (u daljnjem tekstu P.S.B. — T.L.)

Bonfiglijeva prepiska s Lucianijem trajala je godinama. Kod nas je sačuvana korespondencija iz razdoblja od 1861. do 1885., koju smo dobrim dijelom samo registrirali, dok smo iz drugog dijela istakli samo najznačajnije elemente iz opširnog sadržaja tih pisama. Bonfiglio govori s neizmjernim oduševljenjem o jednom kraju koji poznaje jedino iz literature. Za svaki potez svoga pera u odnosu na Istru, kojoj je posvetio veliki broj svojih stranica, neprekidno konzultira Lucianija. Njegovo je osnovno mišljenje da sudbinu Istre i ostalih pokrajina, koje u sastavu Austro-ugarskog carstva, treba riješiti oružjem i da Labin i Plomin budu nova pogranična mjesta, dok u istarskom ugljenu i hrastovini vidi izvore, kojima bi se popunile praznine u talijanskoj ekonomici. Bonfiglio se posebno brine za publicitet »njihove stvari« u novinama talijanskih i evropskih gradova, vodi računa da preko jednog od najutjecajnijih talijanskih državnika podijeli svoje djelo stranim diplomatima. Redovno je tražio od Lucianija pojedine podatke iz istarske povijesti, o venecijanskim odborima širom Italije pa i dozvolu radi eventualne izmjene imena nekih istarskih mjesta. Svoje radove je dijelio pojedinim zastupnicima, poznatim ličnostima, među kojima i Garibaldiju. U toj svojoj akciji tražio je i posredovanje Talijanske ambasade u Parizu. Posebno se brinuo o novinskoj propagandi koju je trebalo obaviti u Trstu i ostalim

gradovima, kada su se vršile poluslužbene pripreme za ustanak u Venetskoj pokrajini.

God. 1864. Bontiglio je predvidio vanrednom točnošću ratni sukob s Austrijom do kojega je došlo dvije godine kasnije. Pri kraju svog učestalog saobraćanja s Lucianijem, Bonfiglio najavljuje svoje nove radove o Istri i, kao obično, traži njegov mjerodavni sud o svakom novom retku, koji se odnosi na ovu pokrajinu.

Sv. I

br. 1. P.S.B. — T.L. Torino, 12. ožujka, 1861.

Bonfiglio obavještava Lucianija da će u njegovom radu dominirati pitanje Istre, posebno Labina i Plomina kao pograničnim mjestima.

br. 2. P.S.B. — T.L. Torino, 17. ožujka, 1861.

br. 3. P.S.B. — T.L. Guidizzolo (Brescia), 17. srpnja, 1861.

B. smatra da sudbinu Istre treba riješiti najprije oružjem, a zatim definitivno ugovorom. B. potiče L. na pisanje o istarskoj problematici i traži uzajamnu suradnju. Obavještava L. da i Frigeri nije oduševljen istarskim problemom, već smatra ovaj kraj lilliputanskom zemljom.

br. 4. P.S.B. — T.L. lipnja, 1861.

B. iznosi L. svoje mišljenje o talijanskoj politici, zatim ističe važnost istarskog ugljena i hrastovine, dvije materije koje čine prazninu u talijanskoj ekonomiji i druge probleme. Javlja L. da je njegov rad od stotinu stranica spreman za tisak.

br. 5. P.S.B. — T.L. 3. kolovoza

br. 6. P.S.B. — T.L. Torino, 10. kolovoza, 1861.

br. 7. P.S.B. — T.L. 19. kolovoza, 1861.

br. 8. P.S.B. — T.L. Schönbrunn kod Menzingena, kolovoza, 1861.

br. 9. P.S.B. — T.L. rujna, 1861.

br. 10. P.S.B. — T.L. Torino, 2. listopada, 1861.

br. 11. P.S.B. — T.L. Torino, 28. listopada, 1861.

B. javlja L. da njegov rad o Istri teče bez zastoja i podvlači kako nije točno da su stariji talijanski pisci iznosili da je Raša talijanska granica u Istri, već Labin.

br. 12. P.S.B. — T.L. Studenog, 1861.

br. 13. P. Sigismondo Bonfiglio — Tomaso Luciani
Torino, 12. siječnja, 1862.

br. 14. „ „ — T.L. Torino, 10. veljače, 1862.

br. 15. „ „ „ Torino, 13. veljače, 1862.

br. 16. „ „ „ Torino, 19. veljače, 1862.

br. 17. P. Sigismondo Bonfiglio — Tomaso Luciani, Conte Gaetano
Manci (?) i Barone Raffaello Abro. Torino, 2. ožujka, 1862.

br. 18. P. S. Bonfiglio — T. Luciani Torino, 16. ožujka, 1862.

B. piše L. da će koristiti poznanstva kako bi, putem novina, dao što veći publicitet njihovoj stvari u talijanskim i evropskim gradovima.

br. 19. P.S.B. — T.L. Guidizzolo, 10. listopada, 1862.

br. 20. P.S.B. — T.L. Guidizzolo, 7. studenog, 1862.

B. izražava želju da i Combi izreče mišljenje o njegovu ruko-
pisu. Napominje da nijedna talijanska pokrajina nije bila pri-
pojena niti može biti pripojena njemačkoj konfederaciji.

br. 21. P.S.B. — T.L. Guidizzolo, 17. studenog, 1862.

br. 22. P.S.B. — T.L.

br. 23. P.S.B. — T.L. Torino, 21. veljače, 1863.

br. 24. P.S.B. — T.L. Torino, 7. veljače, 1863.

br. 25. P.S.B. — T.L. Torino, 8. veljače, 1863.

B. prihvaća Lucianijeve i Combijeve sugestije u pogledu onog
dijela njegove knjige koji se odnosi na Istru.

Od br. 26. do br. 36. P.S.B. — T.L. Torino, 10, 11, 16, 23. i 30.
veljače, 1863., 5, 8, 9, 20. i
21. ožujka, 1863.

- br. 36. P.S.B. — T.L. Torino, 28. ožujka, 1863.
- B. obavještava L. da će jedan od najpoznatijih državnika voditi brigu o raspodjeli njegovih djela diplomatima, a da će u Italiji taj posao preuzeti jedan Tršćanin, jedan Istranin i jedan Tridentinac.
- br. 37. P.S.B. — T.L. Torino, 16. travnja, 1863.
- B. bi htio saznati od L. tko se krije u osobi »Svetog pokrovitelja« Istre.
- br. 38. P.S.B. — T.L. Torino, 17. travnja, 1863.
- B. piše da je Antonini veoma zainteresiran za Lucianija te da će, ukoliko postane prefektom u Gorici, htjeti da on bude, odnosno postane, viceprefektom u Gradiški.
- Od br. 39. do 43. P.S.B. — T.L. Tipogr. Paravia, 28. travnja, 1863., Torino, 11, 12, 22. i 26. lipnja, 1863.
- br. 44. P.S.B. — T.L. Torino, 1. srpnja, 1863.
- B. već nekoliko puta uzastopno traži od Lucianija da mu dostavi podatke o nekim značajnijim događajima iz posljednjih godina u Istri, o kojima on kani pisati.
- br. 45. P.S.B. — T.L.
- Od br. 46. do br. 52. P.S.B. — T.L. Torino, 4. srpnja, 1863.
- Torino, 12. srpnja i 15, 17, 20, 21, 23, 28. listopada, 1863.
- br. 53. P.S.B. — T.L. Torino, 29. listopada, 1863.
- B. moli L. da mu uputi podatke iz 1849. o političkim demonstracijama pojedinih općina u Istri. Te bi činjenice B. unio na pogodnom mjestu u svoj rukopis prilikom njegovog tiskanja.
- Od br. 54. do br. 58. P.S.B. — T.L. Torino, 1, 4, 6, 9, 12. studenog, 1863.
- br. 59. P.S.B. — T.L. Torino, 13. studenog, 1863.
- B. moli L. da mu javi u kojim se mjestima (osim Torina i Milana) nalaze venecijanski odbori.
- Od br. 60. do br. 63. P.S.B. — T.L. Torino, 15, 18, 19. i 20. studenog, 1863.

br. 64. P.S.B. — T.L.
B. smatra da njegov rad mora biti veoma dobro postavljen pa će zbog toga i bilješka o Pazinu doživjeti izvjesne modifikacije.

br. 65. P.S.B. — T.L. Torino, 21. studenog, 1863.
B. moli L. da li može mijenjati imena Briz u Brisso, Bergot u Bergotto, Dracevaz u Draceva.

br. 66. P.S.B. — T.L. Torino, 22. studenog, 1863.

br. 67. P.S.B. — T.L. Torino, 26. studenog, 1863.

B. smatra da se prvih dvadeset stranica ne bi moralo raspacati, već da bi trebalo sačekati da knjižica bude u potpunosti gotova. Posebno traži od Lucianija da mu javi da li su 1849. sedamdeset i četiri općine sačinjavale većinu stanovnika u Istri.

br. 68. P.S.B. — T.L. T., 30. studenog, 1863.

br. 69. P.S.B. — T.L. T., 3. prosinca, 1863.

B. pita L., bivšeg načelnika (u Labinu), da li je Istra imala onu avet pokrajinskog predstavnništva, koju su u drugim oblastima nazivali saborima (Congregazioni provinciali) sastavljenu od nekoliko općinskih predstavnika, bogataša i plemenitih građana. Posebno ga zanima da li je takvo predstavnništvo bilo dobro ili loše.

br. 70. P.S.B. — T.L. T., 6. prosinca, 1863.

br. 71. i br. 72. P.S.B. — T.L. T., 12. prosinca, 1863.
(dva pisma)

br. 73. P.S.B. — T.L. T., 19. prosinca, 1863.

br. 74. P.S.B. — T.L. T., 24. prosinca, 1863.

br. 75. P.S.B. — T.L. T., 28. prosinca, 1863.

B. zanima da li postoji čvrsta točka s vojnog stajališta u Lovranu i Voloskom, koja može štititi Istru i bez obzira na postojeći planinski splet u pozadini, koji se proteže do Plomin-skog rta.

br. 76. P.S.B. — T.L. T., 21. prosinca, 1863.

br. 77. P.S.B. — T.L. T., 3. siječnja, 1864.

B. javlja L. da će se Talijanska ambasada u Parizu zauzeti za njegovo veliko djelo. Tako mu je, u stvari, javio Ressimann, koje mu je svojevremeno Bonfiglio pisao o pomoći koju mu je Luciani pružio prilikom sastavljanja njegova rada.

br. 78. P.S.B. — T.L. T., 11. siječnja, 1864.

B. je uputio L. nekoliko kopija svog gotovog rada. S druge strane se pobrinuo da uputi po jedan primjerak Garibaldiju, zastupnicima i drugim ličnostima.

br. 79. P.S.B. — T.L. Torino, 14. siječnja, 1864.

B. moli L. da mu uputi članke iz novina koji govore o njegovu radu jer ga posebno zanima kretanje javnog mišljenja o istarskoj stvari.

br. 80. i 81. P.S.B. — T.L. Torino, 17. i 18. siječnja, 1864.

br. 82. P.S.B. — T.L. Torino, 21. siječnja, 1864.

br. 83. P.S.B. — T.L. 23. (?) 1864.

B. govori o podjeli svoga objavljenog rada, o novinama koje su izrekle svoj sud i o onima koje bi mogle dati svoje kritičke osvrte. Posebno ga zanima zašto se nije oglasila »Perseveranza« i traži od Lucianija mišljenje. B. se opširno osvrće na svoje buduće radove, a drži da bi trebalo izvršiti jaku propagandu o njemu u Trstu i drugim krajevima, u trenutku kada se vrše poluslužbene pripreme za ustanak u Venetu.

br. 84. P.S.B. — T.L. T., 4. veljače, 1864.

br. 85. P.S.B. — T.L. T., 26. ožujka, 1864.

br. 86. P.S.B. — T.L. Torino, 8. ožujka, 1864.

br. 87. P.S.B. — T.L. T., 8. travnja, 1864.

B. zahvaljuje L. za sve materijale koje mu je dostavio za rad »Condizioni e Diritto dell'Istria.« Naglašava kako nastoji da objavi što više o njegovu rodnom mjestu Labinu.

br. 88. P.S.B. — T.L. T., 10. travnja, 1864.

br. 89. P.S.B. — T.L. Guidizzolo, 27. travnja, 1864.

br. 90. P.S.B. — T.L. Guidizzolo, 15. svibnja, 1864.

- br. 91. P.S.B. — T.L. Guidizzolo, 19. svibnja, 1864.
 B. shvaća pažnju L. da bi bilo potrebno, nakon što je pročitao u »Alleanzi« jedan njegov članak, da mu se dâ izvjesne ispravke na neke njegove postavke.
- br. 92. P.S.B. — T.L. Guidizzolo, 16. lipnja, 1864.
 B. predviđa da će doći do rata s Austrijom (tek.) 1866, jer smatra da je veliko evropsko pitanje u stvari talijansko pitanje, dok su drugi problemi u Evropi lako rješivi. B. smatra da je svjetska dužnost otjerati sve barbare sa Sredozemlja prije nego što se probije Sueski kanal. Ujedno javlja da privodi kraju svoje veliko djelo.
- br. 93. P.S.B. — T.L. Guidiz., 11. srpnja, 1864.
- br. 94. „ „ Guidiz., 30. srpnja, 1864.
- br. 95. „ „ Torino, 7. kolovoza, 1864.
- br. 96. „ „ Guidiz., 1. srpnja, 1864.
- br. 97. „ „ Guidiz., 5. rujna, 1864.
- br. 98. „ „ Brëscia, 11. rujna, 1864.
- br. 99. „ „ Brëscia, 25. rujna, 1864.
- br. 100. „ „ Guidiz., 9. studenog, 1864.
- br. 101. „ „ Guidiz., 11. studenog, 1864.
- br. 102. „ „ Guidiz., 22. studenog, 1864.
- br. 103. „ „ 22. studenog, 1864.
- br. 104. „ „ Guidizzolo, 3. prosinca, 1864.
- br. 105. „ „ Guidizzolo, 7. prosinca, 1864.
- br. 106. „ „ Guidizzolo, 8. prosinca, 1864.
 B. je svoj rad »Pula i Labin« suzio na njegovu najmanju moguću mjeru i priprema ga za štampu. Moli L. da kaže svoj sud o ovom rukopisu o Istri koji je dovršio.
- br. 107. P.S.B. — T.L. 9. prosinca, 1864. (?)
- br. 108. „ „ Guidizz., 14. prosinca, 1864.

- br. 129. „ „ T., 4. travnja, 1865.
 br. 130. „ „ Reggio, 5. lipnja, 1865.
 br. 131. „ „ Guidizz., 25. srpnja, 1865.
 br. 132. „ „ Guidizzolo, 28. srpnja, 1865.
 br. 133. „ „ Guidizzolo, 30. srpnja, 1865.
 br. 134. „ „ 9. kolovoza, 1865. (?)
 br. 135. „ „ Guidizzolo, 14. kolovoza, 1865.

B. javlja L. da je sud u Veneciji navodno okvalificirao zločinom širenje djela »Italija i Njemačka konfederacija« pa je njena prodaja zabranjena.

- br. 136. P.S.B. — T.L. Guidizzolo, 2. kolovoza, (?)
 br. 137. „ „ Guidizzolo, 18. kolovoza, 1865. (Brescia)
 or. 138. „ „
 or. 139. „ „ Guidizzolo, 27. kolovoza, 1865.
 br. 140. „ „ Guidizzolo, 31. kolovoza, 1865.

B. prihvaća sve opaske koje mu je L. postavio u vezi s otisnutim radom u »Rivista dei Comuni«.

- br. 141. Promemoria (sic!) 3. rujna, 1865. (?)
 br. 142. P.S.B. — T.L. Guidizzolo, 4. rujna, 1865.
 br. 143. „ „ Guidizzolo, 14. rujna, 1865.
 br. 144. „ „ Catania, 20. travnja, 1866.
 br. 145. „ „ Catania, 11. svibnja, 1866.
 br. 146. „ „ Catania, 13. svibnja, 1866.
 br. 147. Bonfiglio Catania, 29. svibnja, 1866.
 Rossi Firenze, 2. kolovoza, 1867.
 br. 148. P.S.B. — T.L. Guidizzolo, 1868.

- br. 149. „ „ 28. veljače, (?)
- br. 150. „ „ Goito, 17. rujna, 1884.
- br. 151. „ „ Goito, 15. listopada, 1884.
- br. 152. „ „
- br. 153. „ „
- br. 154. „ „ Vasto superiore, 2. studenog, 1884.
- br. 155. „ „ Goito, 11. veljače, 1885.
- br. 156. „ „ Goito, 9. kolovoza, 1885.
- br. 157. „ „ Goito, 18. rujna, 1885.
- br. 158. „ „
- br. 159. Članak o djelu »Saggio di Bibliografia Istriana« (dvije str.)
- br. 160. U prilogu: a) Luciani: bilješke (12 stranica)
 b) 2 uplatnice-potvrde
 c) Lucianijev prijepis dopisa izdav. kuće »Paravia« Bonfigliju od 29. srpnja, 1864. iz Torina.
 d) Lucianijevo pismo Bonfigliju od 16. srpnja, 1864. iz Milana.

KUTIJA III

Ova kutija sadrži pisma što su ih upućivale razne osobe T. Lucianiju.

Već smo ranije istakli da je Luciani imao vrlo širok krug suradnika s jedne i druge strane granice, osobito nakon njegova ilegalna odlaska u Italiju. Neke od tih ličnosti spomenuli smo već u Predgovoru pa sada ističemo samo još neke: B. Agostinija, Alačević Josipa, Batel Josipa, I. Bernardija, G. Bradamantea, G. Bruffela, L. Buzzija, G. Camozzija, B. Cecchettija, G. B. Ciprianija, F. Comellija, A. Corradija, G. P. Costantinija, G. D'Andrija, G. Dell'Ostea, G. de Faventa, G. A. Flega, G. de Gavarda, F. de Gravisija, O. de Hasseka, O. Hirschfelda i druge.

Iz šarolikog sadržaja ovih pisama očit je široki spektar Lucianijevih aktivnosti kroz nekoliko desetljeća.

Sv. I

- br. 1. Bonaventura Agostini — Tomaso Luciani i grof Rota.
Venecija, 1882.
Agostini, Cairoli i Nicotera očekivali su dolazak (Lucianija i Rote) na zakazani sastanak. Tom prilikom sačekali su na željezničkoj stanici i generala Dogliottija. Između ostalog, obećaju Lucianiju da će obratiti pažnju problemima talijanskih oblasti s one strane granice.

Sv. II

- br. 1. Josip Alačević (Alacevich) — T. Luciani.
Split, 26. studenog, 1881.
Alačević je spremio kopiju dvaju dokumenata iz Lučićeva rukopisa (1653. god.) koji nose naslov »Pax inter Albonenses et Arbenses« iz 1214. i 1237. Uputio ih je Lucianiju posredstvom Carla De Franceschija.
U prilogu: Koncept Lucianijeva pisma.

Sv. III

- br. 1. P. Leone M. Alishan — T. Luciani
San Lazzaro, 12. veljače, 1893.

Sv. IV

- br. 1. Angelini Antonio pokojnog Stefana — T. Luciani
Rovinj, 18. srpnja, 1861.
A. upućuje Lucianiju tekst iz »La parabola del figlio prodigo« na starom rovinjskom dijalektu kojim se govorilo prije pedeset godina u Rovinju.
U prilogu pisma: Tekst pomenutog naslova.
- br. 2. Angelini Antonio pok. Stefana — T. Luciani.
Rovinj, 13. rujna, 1861.
A. upućuje L. u pismu svoj rad o Rovinju, kako je to on od njega tražio. Javlja ujedno da je publicirao u »Istrianu« Il nuovo molo di Rovigno (1860.) i Dei porti di Rovigno (1861.).

Sv. V

- br. 1. G. D. Antoni — T. Luciani
A. šalje L. crtež i prijepis latinskih natpisa nađenih prilikom iskopavanja u novom laboratoriju artiljerije u Puli.
Pula, 14. prosinca, 1876.
U prilogu: pomenuti crtež i prijepis.

Sv. VI

br. 1. A. Baragiola — T. Luciani

Strassburg, ožujka, 1880.

Baragiola, kao lektor talijanskog jezika na Univerzitetu u Strasburgu, traži suradnike za svoje djelo, »Talijanska hrestomatija«. Ovim štampanim dopisom obratio se i Lucianiju.

Sv. VI

br. 2. A. Baragiola — T. Luciani

Grenchen, 12. travnja, 1880.

br. 3. A. Baragiola — T. Luciani

Strassburg, 28. svibnja, 1880.

B. javlja L. da je uvrstio u svoju »Hrestomatiju« i floru i faunu njegove Istre.

U prilogu: Koncepti Lucianijevih pisama od 7. travnja, 1. lipnja, 6. lipnja, 1880. god.

Sv. VII

br. 1. N. Barozzi — T. Luciani

Venecija, 15. veljače, 1884.

U prilogu: Koncept Lucianijevog pisma od 21. veljače, 1884.

Sv. VIII

br. 1. Giorgio Baseggio — T. Luciani

Kopar, 5. rujna, 1868.

B. u svoje i ime Madonizze zahvaljuje za prijem koji im je priredio Scampischio i Luciani. B. javlja da su Sloković (Slovovich) i Camus, koje im je Luciani predstavio u Pazinu kao rodoljube, upravo odbili novi broj »Provincije«.

br. 2. G. Baseggio — T. Luciani

Kopar, 24. kolovoza, 1885.

B. je uputio u pismu ispravak jednog latinskog natpisa koji je ranije dostavio Lucianiju.

U prilogu: Koncept Lucian. pisma od 21. kolovoza, 1885. i jedan prijepis latinskog natpisa iz Baseggiove kuće.

Sv. IX

br. 1. Baseggio Nicolò — T. Luciani

17. travnja, 1884.

(ispravio Luciani olovkom na 1885.)

B. moli L. da mu pomogne objasniti neke pojmove, koje iznosi u pismu, iz »Genealogia illustrata degli antichissimi Basilij«, sada Baseggio, djelo koje se proteže i preko 1700 god.

Sv. X

br. 1. Battaglia — T. Luciani

Venecija, 14. prosinca, 1881.

Battaglia saznaje iz djela, koje je napisao o Dalmaciji na talijanskom i hrvatskom jeziku, da je talijanski pojam Arbe na hrvatskom Rab. Pezzoli iz Splita, poznavalac hrvatskog jezika, objasnio je Batt, iznosi da mnogi nazivaju stanovnika tog otoka Arbisanom, dok je pravi hrvatski izraz Rabljanin. Na listovima istoga pisma nalazimo koncept Lucian. odgovara od 15. prosinca, 1881.

Sv. XI

br. 1. Battel Giuseppe — T. Luciani

Barban, 15. travnja, 1873.

Potaknut člankom iz »Provincije« B. moli L. da mu nađe kopije izvjesnih dokumenata koji se odnose na Barban i Rakaljski kaštel iz razdoblja od 5. listopada 1535. do 1669. god. Ukoliko L. ne bi pronašao citirane dokumente u Archivima ai Frari, B. smatra da bi Francesco Guistinian — Lolin, koji živi u Veneciji, mogao nešto o tome kazati.

br. 2. Battel Giuseppe — T. Luciani

Barban, 15. ožujka, 1874.

B. navodi u svom spisku u pismu samo izvjestan broj kapetana i zamjenika kapetana koji su vršili dužnost u Raklju i Barbanu od 1540. do 1814. god. Pouzdano zna da je Stanković ljubomorno čuvao jedan katalog imena kapetana, jer je s njime dolazio svakodnevno u dodir posljednjih godina njegova života. B. se kasnije, kao načelnik, mogao mirnije posvetiti tom poslu koristeći općinski arhiv. Posebno ističe lozu Gavardo, s obzirom da je Giov. Francesco Grimolo postao slavan po tome što je uhvatio poznatog uskočkog vođu Juru Miznića (Giure Miznich) u blizini Barbana i dao ga ubiti zajedno s njegovim drugovima. B. je priložio pismo i rodoslovlje pomenutih Gavarda da bi dokazao kako je u krvnom srodstvu s tom obitelji. Pored toga priložio je i prijepis triju latinskih natpisa iz 18. st., na kojima se spominju kapetani Frankovići, kao i prijepis dopumenta o umirovljenju kapetana Coppa, izdanog u Veneciji 16. rujna, 1789. s potpisom Cattarine Loredan-Mocenigo.

Sv. XII

br. 1. Raimondo Battera — T. Luciani

Milano, 31. srpnja, 1893.

B. predstavlja L. prof. Lancilotta Thompsona koji priprema jedan historijsko-politički rad o njihovim pokrajinama i moli ga da mu pruži pomoć u savjetima i u arhivskoj građi.

Sv. XIII

- br. 1. Bečić (Becich) Guido — T. Luciani
Poreč, 16. prosinca, 1885.
B. spominje sjednicu u Porečkom saboru i vatreni dijalog koji je vođen s hrvatskim predstavnicima zbog upotrebe jezika, koji je nepoznat većini zastupnika. B. ima u vidu o čemu treba govoriti s Amorosom.
- br. 2. Guido Bečić — T. Luciani
Poreč, 21. veljače, 1886.
B. spominje L. da se u Lupoglavu i Trstu pojavilo nekoliko slučajeva oboljelih od kolere i javlja o izmjeni naslova društva (povijesti i arheologije) te o susretu s Carlom Defranceschijem, Benussijem i drugima, zatim o Amorosovom odlasku u Buzet radi općinskih poslova i zbog polemike koja je nastala njegovom i Tamarovom krivnjom.
- br. 3. G. Bečić — T. Luciani
Poreč, 29. srpnja, 1886.
B. govori L. o ishodu izbora u Pazinu i daje svoj kraći sud o tome.
- br. 4. Bečić — Luciani
Poreč, 5. siječnja, 1887.
B. govori o ishodu izbora za Porečki sabor. Smatra da bi većinu trebalo ujediniti, najviše zbog opozicije. Navodi i imenovanje novog komesara u Porečkom saboru, koji je ranije bio kapetan u Lošinju i Puli. B. tvrdi da su se tome grčevito opirali Hrvati i da je u posljednje vrijeme Poreč poprište nemilih trzavica.
- br. 5. Bečić — T. Luciani
Poreč, 21. prosinca, 1887.
B. piše o teškom gubitku za Sabor zbog odlaska zastupnika Amorosa. Napominje da su vremena teška i da valja nastaviti put jedinstveno, odlučno i oprezno.
- br. 6. G. Bečić — T. Luciani
Poreč, 8. siječnja, 1888.
- br. 7. G. Bečić — T. Luciani
Poreč, 8. ožujka, 1888.
B. vjeruje da je L. saznao iz novina o sretnom završetku puljskih izbora.
- br. 8. Dr. Guido Bečić (Becich) — T. Luciani i obitelj
Poreč, 20. svibnja, 1888.

Sv. XIV

- br. 1. Bellazzi Federico — T. Luciani
Milano, 23. srpnja, 1865.
B. želi da stupi u dodir s L. prije nego se javi Fabrisu i prijateljima sa skupa u Pratu. S obzirom da se je javila potreba

za uspostavljanje jednog istoimenog ureda u tom mjestu, moli L., u ime Odbora, da mu dostavi imena građana kojima bi se mogao obratiti za suradnju, ukoliko ne bi bilo moguće osnovati tu instituciju.

br. 2. Bellazzi Federico — T. Luciani

Milano, 20. augusta, 1865.

B. je predao Coizu Garibaldijev odgovor na pozdrav koji su mu venetska »braća« uputila iz Prata, kao i generalove portrete s potpisom.

br. 3. F. Bellazzi — T. Luciani

Erba, 31. kolovoza, 1865.

B. je predao dva pisma Coizu od generala Garibaldija koja se odnose na Venete. B. se sada nalazi na području svog izbornog okruga.

br. 4. F. Bellazzi — T. Luciani

Erba, 24. rujna, 1865.

B. moli L. da mu kaže svoj sud o dvjema pismima iz Trsta, koje je priložio. Ukoliko je istinita objava Dekreta austrijske vlade, B. traži od L. da ga smjesta potraži i dostavi njemu. U prilogu: 1) Dva koncepta Lucianijevih pisama

2) Jedno pismo nekog Saverija iz Trsta upućeno Lucianiju i jedno Bellazziju.

Sv. XV

br. 1. I. Bernardi — T. Luciani

Venecija, 9. lipnja, 1886.

Sv. XVI

br. 1. Josip Blešić (Blessich) — T. Luciani

Šibenik, 13. rujna, 1868.

B. zahvaljuje L. za novčanu pomoć koju mu je uputio i opširno mu piše o svojim teškim obiteljskim prilikama.

br. 2. J. Blešić — T. Luciani

Šibenik, 13. rujna, 1868.

B. kao stranac ne može doći do namještenja i moli L. da učini sve kako bi mogao preseliti sa svojima u talijansku domovinu.

Sv. XVII

br. 1. B. Biasoletto — T. Luciani

Trst, 4. studenog, 1884.

B. obećava L. da će mu uputiti sve one brojeve časopisa (Bollettino della Società di Scienze Naturali in Trieste) do kojih bude mogao doći.

U prilogu: Koncept Lucianijevih pisama od 29. listopada, 1884.

Sv. XVIII

br. 1. Giuseppe Biffi — T. Luciani

Iz kuće, 3. veljače, 1863.

Sv. XIX

br. 1. Girolamo Boccardo — T. Luciani

Genova, 18. veljače, 1880.

B. je prihvatio L. zahtjev i uključio u svoju enciklopediju biografske podatke o Matiji Frankoviću-Vlačiću.

U prilogu: Koncepti Lucianijevih pisama od 16. i 19. veljače, 1880.

Sv. XX

br. 1. Giuseppe Boldi — T. Luciani

Kopar, 5. prosinca, 1860.

Poslije više godina crkvene službe, B. izražava svoje negodovanje u pogledu sadržaja koje mu je L. saopćio u svom pismu i prihvaća njegov savjet. Po svom povratku s putovanja otići će u Kopar, zatim preko Pazina u Labin.

Sv. XXI

br. 1. Pietro Bolziani — T. Luciani

Milano, 10. svibnja, 1866.

B. javlja L. da je primio napise posredstvom prof. Amatija o nekim istarskim mjestima, među kojima nije našao članak o Raklju (Castelnuovo) pa moli L. da mu ga hitno uputi.

U prilogu: Francesco Vallardi upućuje pismenu poruku Lucianiju u kojoj iznosi da je mislio putovati u Firencu, odnosno čekati da kralj dođe tamo radi posvete.

Sv. XXII

br. 1. Giovanni Bradamante — T. Luciani

Caserta, 6. veljače, 1866.

B. traži od L. da mu pomogne kako bi, po isteku svoje obaveze od gotovo šest godina, mogao da se posveti nekom drugom zanimanju jer ne misli svoj život posvetiti armiji. Tako su postupili i drugi Veneti.

br. 2. G. Bradamante — T. Luciani

Caserta, 22. veljače, 1866.

B. očekuje općinsku potvrdu iz Poreča i očev pristanak da bi se mogao demobilizirati. Moli L. da mu ispuni, u ime oca, sve potrebne formalnosti radi upućivanja molbe kralju. B. vjeruje da neće morati vraćati vojsci dugove, ukoliko bi ga ranije otpustili, jer su i drugi Veneti u takvom slučaju bili oslobođeni. Smatra da ne bi imao komplikacija prilikom povratka

u domovinu jer se nije politički kompromitirao i, kao poručnik trgovačke mornarice, bio je svojevremeno oslobođen vojne službe. Iz Venecije otputovao je u Marsej redovnim pasošem radi ukrcanja na austrijski brod. Tada se zadržao u Torinu gdje mu je Serra Cassano, sekretar tadašnjeg ministra Cavou-
ra, obećao da će ga namjestiti u Kraljevsku mornaricu.

br. 3. G. Bradamante — T. Luciani

Caserta, 29. ožujka, 1866.

Ministarstvo rata odobrilo je Bradamantu molbu za demobilizaciju i povratak u Austriju uz uvjet da naplati 345 lira duga (debito di Massa), zbog toga što je htio napustiti vojsku 11 mjeseci prije isteka roka za koji se obavezao. B. javlja L. da je uputio izjavu ministarstvu kako se ne želi vratiti pod austrijsku upravu radi toga da bi izbjegao plaćanje te obaveze.

Sv. XXIII

br. 1. Bradamante (Giovannijev otac) — T. Luciani

Poreč, 3. veljače, 1866.

B. javlja u pismu L. da bi mu barun Abro i opat Dall'Ongaro mogli biti od pomoći, jer se mogu poslužiti njegovim pismom i potvrdom koju je uputio radi otpuštanja njegova sina iz talijanske vojske. B. radi u Porečkom saboru od njegova osnutka kao zapisničar, ponekad i po 14 sati bez prekida, iako ne poznaje stenografiju. Ukoliko bi L. zanimalo, B. će mu s najvećim zadovoljstvom uputiti podatke o posljednjim burnim sjednicama. Bit će dovoljno da mu L. kaže što želi i na koji način da mu ih pošalje.

Sv. XXIV

br. 1. Branchi Giovanni — T. Luciani

Trst, 30. rujna, 1872.

B. je zadovoljan s prijedlogom koji je postavio L. u pogledu djela »Codice diplomatico«. Trenutno nije moguće sastaviti kazalo kako to neki žele. Postoji još 150 primjeraka tog djela sličnih onome koji je bio upućen Lucianiju. Budući da ih ima dosta, B. smatra da bi trebalo sniziti njihovu cijenu, pa moli da joj L. kaže koliko se može za pojedinu knjigu tražiti u Italiji i u Njemačkoj. Nastojat će da mu pronađe one »diplome« koje Lucianiju nedostaju.

U prilogu: Koncept L. pisma od 26. listopada, 1872.

Sv. XXV

br. 1. Giuseppe Bregato — T. Luciani

Osor, 24. rujna, 1868.

B. opisuje dimenzije fragmenta jednog stuba s latinskim natpisom koji se nalazi na bunaru svećenikove kuće. O ostalim

detaljima B. će izvijestiti Lucianija naknadno, kada bude mogao do tog objekta jer ga svećenik u tome ometa. Bilo bi potrebno da L. dođe u to mjesto osobno radi starih novaca jer ih njihov vlasnik ne kani predati nikome.

(Ovo pismo je bilo adresirano na ime Dr Antonija Scampichija — Cres)

Sv. XXVI

br. 1. G. Bruffel — T. Luciani

Rim, 6. veljače, 1890.

B. javlja L. da stvari idu loše zbog trostrukog savezništva, a dobro zbog sistematskog neprijateljstva austrijske policije koja ne propušta priliku da iskaže sve veću mržnju protiv Italije.

Sv. XXVII

br. 1. Giuseppe (?) Busky — T. Luciani

Vercelli, 31. svibnja, 1862.

B. obavještava L. da je Napoleon dobro primio generala Klapku i mađarskog princa Augusta. Napoleon je naredio da se od svih mađarskih emigranata sastavi jedna nezavisna divizija s vlastitom administracijom. Najveće ličnosti tvrde da car priprema smrtni udarac Austriji, vjerojatno već slijedeće godine. U Mađarskoj je njihov slučaj izazvao veliku buru. B. kaže da će vjerojatno biti imenovan za predstavnika Mađarskog odbora u Milanu, dok će Klapka biti predsjednik toga odbora i komandant oružanih snaga. B., kao zarobljenik, ne razumije što se dogodilo s Garibaldijem, ostat će i dalje dosljedan svojim uvjerenjima, makar podnosio i glad. B. moli L. da drži u najvećoj tajnosti ono što mu je saopćio o Napoleonu.

br. 2. Gius. Busky — T. Luciani

Torino, 17. siječnja, 1863.

B. se neprekidno nalazi kod mađarskog princa. Kaže da postoji mogućnost da legija poraste i da svi oficiri budu postavljeni. B. izvještava L. o svom posjetu ministru-predsjedniku i ministru rata, koji su mu obećali položaj kapetana u Nacionalnoj gardi (Guardia Nazionale Mobile). I pored protekcije mnogih utjecajnih osoba, sve je to ostalo pusto obećanje. Zato B. moli L. da mu objavi u novinama da bi se on, kao bivši talijanski oficir i mađarski emigrant, prihvatio dužnosti dopisnika s obzirom da poznaje francuski, njemački i talijanski jezik.

Sv. XXVIII

br. 1. Luigi Dr Buzzi — T. Luciani

Trst, 25. rujna, 1871.

B. javlja L. da ne može prisustvovati internacionalnom kongresu antropologa koji će se uskoro održati u Bologni, zbog

privatnih i službenih poslova, osobito zbog toga što radi na traženju vode za grad. Sretan je što će susjedna Istra biti tako časno zastupljena, ali žali što u Trstu vlada velika indiferentnost za taj skup.

Sv. XXIX

br. 1. Calioni — T. Luciani

Devin, 20. srpnja, 1856.

Sv. XXX

br. 1. Camisani Eugenio — T. Luciani

Sisto S. Giovanni, 16. svibnja, 1862.

Sv. XXXI

br. 1. Gregorio Camisani — T. Luciani

Milano, 2. listopada, 1871.

Sv. XXXII

br. 1. Giovanni Camozzi — T. Luciani

Cava Zuccherina, 6. travnja, 1877.

br. 2. Giovanni Camozzi — T. Luciani

Cava Zuccherina, 13. travnja, 1877.

C. je uputio u svom pismu L. tekst jednog latinskog natpisa, pronađenog na jednom kamenu dugačkom oko dva metra.

U prilogu: Koncepti Lucianij. pisama od 11. i 23. travnja, 1877.

Sv. XXXIII

br. 1. Candotti — T. Luciani

Videm, 12. rujna, 1867.

C. javlja L. da mu je Madonizza uputio prvi broj »Provincije« i moli ga da mu iznese svoj sud o tom listu.

br. 2. Candotti — Ocioni — (T. Luciani)

(Pismo je bilo predano i Lucianiju jer se djelomično odnosilo i na njega). C. se prevario u ocjeni dokumenata koje je sakupio Bianchi. Međutim, on posjeduje tiskanu građu iz Videma od 1317. do 1332. god. Bečki tisak i djelo, koje traži Luciani, ne posjeduje. Candotti upućuje Ocionija na Lorenza Bianchija iz Pordenona i na Stefana Bianchija iz Codroipa (?) U prilogu: Lucianijeve bilješke o dokumentima (Historia Forojuliensis) iz XIII i XIV st.

Sv. XXXIV

br. 1. G. Capellini — T. Luciani

Bologna, 27. kolovoza, 1871.

C. upućuje L. program Internacionalnog kongresa antropologa koji će se tamo održati. Veseli ga što je Lucianijevom zaslugom

zastupljena i Istra. C. je bio kraće vrijeme u Dalmaciji i preporučio sebe jednom doktoru iz Dubrovnika radi istraživanja tamošnjih planina.

U prilogu: a) Koncept Lucianijevog pisma, b) popis iskopanih predmeta u Istri, koje je Luciani predao Capelliniju, c) Lucianijeve bilješke o nacionalnoj izložbi prahistorijske arheologije.

Sv. XXXV

br. 1. Enrico Castelnuovo — T. Luciani

Venecija, 27. rujna, 1883.

Sv. XXXVI

br. 1. B. Cecchetti — T. Luciani

Venecija, 8. rujna, 1876.

C. ne zna ništa novo o pitanju Carrare osim onoga što su objavili Romanin i Cicogna. U svom pismu C. je prepisao čitav tekst iz IV. toma »della Storia documentata«, koji se odnosi na Carraru. Do sada se o njihovu grobu ne zna pouzdano ništa.

Sv. XXXVII

br. 1. Emanuele Celesia — T. Luciani

Genova, 13. rujna, 1864.

C. je obećao L. da će učiniti sve kako bi Fontana dobio namještenje u nekoj trgovini ili ukrcaj na neki brod.

Sv. XXXVIII

br. 1. Luigi Chierici — T. Luciani

Torino, 2. siječnja, 1863.

br. 2. Luigi Chierici — T. Luciani

Torino, 21. siječnja, 1864.

C. zahvaljuje Combiju i Lucianiju za upućeni novac. Posebno izražava zahvalnost Lucianiju za napis o Istri, o kojemu će on pisati u novinama. Moli Lucianija da bude na usluzi Miss Eleni Russel, nastavnici iz engleskog jezika, koja je stigla u Milano na preporuku Richarda Smitha, jednog od najboljih njegovih prijatelja koje je stekao za vrijeme svog progonstva.

U prilogu: Posjetnica prof. Luigija Chierici.

Sv. XXXIX

br. 1. L. Chiozza — T. Luciani

Trst, 29. listopada, 1850.

C. izražava svoje mišljenje u pogledu geološkog sastava tla na području Istre.

U tome se ne slaže s njemačkim geologom Bosthernom. Cornalia i Chiozza zahvaljuju za podatke koje su dobili s labinskog područja. Chiozza moli Lucianija da mu najhitnije uputi u Trst obećane uzorke kamenja.

br. 2. L. Chiozza — T. Luciani

Scadovacca (?), 12.
ožujka, 1865.

C. obavještava L. da ne radi već mjesecima u svom laboratoriju pa bi bilo poželjno da uputi uzorke ugljena iz Krapana ili u Milano ili u Veneciju. U prilogu: Koncept Luc. pisma od 21. listopada, 1860.

Sv. XL

br. 1. Francesco Cima — T. Luciani

Milano, 26. travnja, 1863.

C. moli L. da pruži pomoć Pizzolatu Vittoru, donosiocu ovoga pisma.

Sv. XLI

br. 1. Ciotta (načelnik iz Rijeke) — T. Luciani

C. je s posebnim zadovoljstvom pročitao dva Luc. članka koji se odnose na prošlost toga kraja.

Sv. XLII

br. 1. Carlo Cipolla — T. Luciani

Verona, 18. prosinca, 1879.

C. upućuje L. latinski tekst nadgrobnog natpisa, posvećenog historičaru Alessandru Carliju, koji je pokopan u crkvenom dvorištu u Veroni.

U prilogu: Koncept Lucianijevog pisma od 17. prosinca, 1879.

Sv. XLIII

br. 1. G. B. Cipriani — T. Luciani

Venecija, S. Pantaleone,
13. listopada, 1871.

Budući da su neki beskrupulozni ljudi kupili na dražbi nekoliko njegovih kuća po najnižim cijenama, Cipriani moli da mu L. pronade zajam od devetsto talijanskih lira u Cumana ili nekog drugog njegovog prijatelja. C. se obavezuje da će taj dug podmiriti u 1872. god.

br. 2. G. B. Cipriani — T. Luciani

Venecija, 29. listopada, 1872.

C. upućuje opširnu bilješku L. koja će mu, kako on kaže, pomoći u njegovu historijskom radu, jer vrhunski učenjaci misle da će ta suvremena doktrina iz temelja obnoviti historijske nauke. U svom pismu podvlači »Zakon o nasljeđu« koji se podjednako može primijeniti na fizički kao i na moralni svijet. Zatim C. ukazuje L. na pojedina vrsna djela odnosno na Darwina, Spencera i druge autore.

br. 3. G. B. Cipriani — T. Luciani

Cormons, 27. studenog, 1885.

C. je pročitao u »Dirittu« članak koji ga je potakao da ponovno uzme u ruke Lucianijev rad »Granice i nazivi« iz 1866. C. smatra da je upravo sada vrijeme za njegovo raspačavanje i traži da mu L. naznači cijenu za hiljadu kopija tog naslova.

U prilogu: Ciprianijeva pjesma patriotskog sadržaja od 68 stihova. C. moli L. da izreče svoj sud o istoj.

Sv. XLIV

br. 1. G. Cleva — T. Luciani

Pula, 21. veljače, 1884.

C. upućuje L. epigraf »del Gallo Vestiario« i podvlači da je Pulgher bio izostavio slovo »n« u riječi »conjugi«. Ujedno je uspio dešifrirati dvije posljednje riječi »bene merenti«.

Sv. XLV

br. 1. Colucci G. (?) — T. Luciani

Bergamo, 25. studenog, 1865.

Pelleri nije spominjao ni Lucianija ni njegov mandat pa je Colucci (?) bio uvjeren da ga je Luc. zaboravio. Tu njegovu sumnju potkrepljivala je i činjenica što je preko prof. Grega upućivao redovno svoje pozdrave Lucianiju. C. obavještava L. da će tiskanje rada biti uskoro gotovo i da je poništen izbor Martinija. Zbog toga će se obnoviti izborna procedura u tom okrugu. Moli Lucianija da spomene njegovo ime grofu Sanseverinu.

br. 2. G. Colucci — T. Luciani

Crema, 29. prosinca, 1865.

C. moli L. da potakne tiskaru »Cavour« kako bi njegovo djelo što prije izašlo iz štampe.

Sv. XLVI

br. 1. F. Comelli — T. Luciani

C. obavještava L. da je uputio Maestriju detaljnu statistiku o goričkom okrugu.

br. 2. F. Comelli — T. Luciani

Porto S. Giorgio, 20. studenog, 1862.

C. nudi L. rukopis svoga rada ali moli da mu ga ljubomorno čuva. Poslije njegovog nije objavljen nijedan drugi rad.

Na Comellijeve prijedloge država nije dala odgovor. Minimalno poboljšanje u prosvjeti ne postaje udruženje (consorzi), umjesto geoloških i mineraloških istraživanja — jedna šetnja bečkog savjetnika. Comelli tvrdi da je svoj rad kompilirao na osnovi činjenica, ali je u štampi izašao okrnjen. C. obećaje L. da će mu uputiti napis o gruntovnom sistemu (sistema tavo-

lare) u Furlanskoj pokrajini, ukoliko mu taj bude izašao u »Rivisten Friulana«. Uputit će mu također još jedan svoj i Valussijev napis o ekonomici onih oblasti.

br. 3. F. Comelli — T. Luciani

Porto S. Giorgio (Marche),
14. prosinca, 1862.

C. moli L. da mu javi da li je primio izvještaj Trgovinske komore goričkog okruga (Rapp, Camera commercio del Goriziano). Uskoro će otputovati u Torino i tom prilikom mogao bi ponijeti i onaj obiman rad koji bi dobrodošao Lucianiju.

br. 4. F. Comelli — T. Luciani

(Primljeno pismo: 27. prosinca, 1862.)

Comellija raduje što je predložen za predstavnika svoga kraja. Učinit će sve da njihova stvar uspije. Javlja L. da će se pokoravati svakoj zapovijedi. C. javlja da je uputio neka pisma koja, po svemu sudeći, nisu prispjela na prave adrese.

Sv. XLVII

br. 1. Carlo Corghi — T. Luciani

(Pismo je prispjelo Lucianiju 12. kolovoza, 1862.)

C. javlja L. da se Corso ponio prema njemu veoma loše i zato je napustio »Monitore«. C. nema više nikakve ingerencije u tim novinama i moli L. da mu i dalje upućuje iz Milana novosti bez potpisa, koje će on objaviti u Napulju ili negdje drugdje.

br. 2. Carlo Corghi — T. Luciani

(Torino, 10. listopada, 1862.)(?)

C. zahvaljuje L. što se odazvao na njegovu molbu i favorizirao njegova prijatelja Corsa. Nada se da će se Corso, kada se vrati iz Savoje, javiti svima koji su se toliko zauzeli za njega. C. je razočaran sa stanjem stvari u Italiji, predosjeća skori rat ali ga ni u kom slučaju ne želi Italiji, jer je ona »jadna, nepokretna i jedva se pokreće na štakama«.

Sv. XLVIII

br. 1. Gius. Corazza — T. Luciani

Motovun, 21. prosinca, 1856.

C. obavještava L. da se u Motovunu već 1852. god. osnovalo društvo za uzgajanje voćaka zaslugom jednog šumarskog namještenika. To društvo bilo je obnovljeno 1854. kada je i C. dao svoju punu podršku. Tada je prošireni statut čiji je embryo postojao od ranije. C. trenutno ne može mnogo učiniti za L. u pogledu starina i venecijanskog novca.

br. 2. Gius. Corazza — T. Luciani

Motovun, 22. listopada, 1862.

C. se vratio u domovinu i toplo zahvaljuje L. za odličan prijem koji mu je priredio za vrijeme kratkog boravka kod njega.

Sv. XLIX

br. 1. Cornalia — T. Luciani

Milano, 4. travnja, 1861.

C. će uputiti L. primjerak napisa o Istri koji je sastavio s Chiozzom. Žali što je L. morao napustiti svoj kraj, ali ga veseli to što je on sada među njima. C. se nada da će i njegov zavičaj uskoro bit sastavni dio Italije.

br. 2. Cornalia — T. Luciani

C. obavještava L. da je primjerak fragmenta kosti iz Lošinja veoma interesantan i da bi trebalo nastaviti s iskapanjem te pronaći neku čeljust ili čitavu kost radi proučavanja vrste, odnosno faune tog kraja. U prilogu: Dodatno pismo od 23. listopada, (1871.) kojim Baseggio potvrđuje prijem pomenutog primjerka i prethodnog Cornalijinog pisma.

Sv. L

br. 1. Alfonso Corradi — T. Luciani

Pavia, 5. rujna, 1886.

C. zahvaljuje L. za pisma (Saibante—Vannetti) koja mu je uputio i moli ga da mu sačuva i druge primjerke za njegovu zbirku (epistolarij).

Sv. LI

br. 1. Francesco Costantini — T. Luciani

Pazin, 18. siječnja, 1883.

C. je primio iz Venecije pismo u kojem ga uprava Radničkog društva »Alleanza« moli da postane njihov počasni član. S obzirom da nije ni znao da postoji to društvo smatra da ga je netko izvrgao gruboj šali pa moli Lucianija da ga o tome informira.

U prilogu: Koncept Lucianijevog pisma od 21. siječnja, 1883.

Sv. LII

br. 1. Ing. Gio. Paolo Costantini — T. Luciani

Venecija, 10. rujna, 1886.(?)

Costantinija je obradovao Gleserov rad o Rovinju, mjestu njegovih otaca, koji mu je Luciani darovao. Traži od L. savjet u pogledu njegove nakane o proučavanju arhiva o kapetanima iz Rašpora kao i o onima iz Kopra.

br. 2. Gio. Paolo Costantini — T. Luciani

Venecija, 10. — 1886.

C. želi saznati od L. da li je njegova obitelj bila uključena u Koparski savjet u proteklom stoljeću ili ranije. Također bi želio znati nešto više o obiteljskoj lozi koja se još nalazi u Rovinju, kao i o svojoj koja se vratila prije dva stoljeća u Veneciju.

Sv. LIII

- br. 1. L. Cucchi — T. Luciani
(Camera dei deputati)

Grad (Citta), 12. lipnja, 1866.

C. javlja L. da Gustavo Venturini nije još imenovan te da će se pobrinuti da L. molba bude što prije riješena.

Sv. LIV

- br. 1. Carlo Czoernig — T. Luciani

Trst, 3. veljače, 1882.

C. traži od L. informaciju o nekim dalmatinskim obiteljima koje su bile preseljene na labinsko područje. Zanimaju ga: prve seobe tih ljudi, imena sela u kojima su nastanjeni, njihovi običaji, dijalekat kojim se služe, itd. Čini mu se da su ostali stanovnici Labinštine Hrvati, koji se u izvjesnoj mjeri razlikuju od Hrvata iz Plomina i Brseča.

Sv. LV

- br. 1. Benedetto Dalla Zonca — T. Luciani

Dalla Z. moli L. da intervenira kod Amorosa, podpredsjednika Porečkog sabora, kako bi se od pobrinuo da njegova kćerka učiteljica dobije namještenje bilo gdje na području Istre.

Sv. LVI

- br. 1. Antonio Dal Maschio — T. Luciani

Venecija, 5. listopada, 1889.

Sv. LVII

- br. 1. A. D'Andri — T. Luciani

D'Andri zahvaljuje Lucianiju i Coizu što ga se sjećaju. Lipovacchi ga je posjetio te javlja da ostaje u stalnom dodiru s istim osobama.

D'Andri u novoj situaciji napušta te veze i radi isključivo na vojnim pitanjima.

Sv. LVIII

- br. 1. Giovanni D'Andri — T. Luciani

Trst, 19. siječnja, 1882.

D'Andri je prema Lucianijevom traženju opisao na osam stranica dva kamena bareljefa koji se nalaze u Tomašičevoj ulici u Kopru.

- br. 2. Giov. D'Andri — T. Luciani

Trst, 4. veljače, 1882.

D. će nastojati da koparska općina spasi bareljefe koje je podrobno opisao Lucianiju, no izražava sumnju u pogledu

koparske komisije za arheologiju, jer se njezini članovi od svog postanka do sada nisu iskazali na djelu.

U prilogu: Koncepti Luc. pisama od 29. siječnja i 12. veljače, 1882.

Sv. LIX

br. 1. Leonardo D'Andri — T. Luciani

Sciacca (?), 4. prosinca, 1862.

D. u svom pismu L. posebno ističe svoja gledanja na talij. politiku u trenutku kada je parlament raspušten. U prvom redu podvlači političku indiferentnost, sumnja u poštenje i autoritet poslanika te bi lično pristao i na diktaturu kada bi se radilo pošteno u interesu naroda.

Sv. LX

br. 1. Giovanni de Caneva — T. Luciani

Tar, 10. veljače, 1885.

Caneva moli Lucianija da istraži da li njegova obitelj može zadržati plemićku titulu koju joj je bila dodijelila Venecija.

Sv. LXI

br. 1. Giambattista de Franceschi — T. Luciani

Šeget, 14. veljače, 1867.

De Franceschi zahvaljuje Lucianiju za članke s istarskom tematikom koje im redovno dostavlja te ga veseli što su Talijani iz Istre tako dobro zastupljeni s one strane granice. Posebno izražava svoje žaljenje protiv izbora — gotovo dvije trećine zastupnika u Porečkom saboru, spominjući u prvom redu ulogu države, je svećenika i lažnih liberala.

Sv. LXII

br. 1. De Leva — T. Luciani

Padova, 17. travnja, 1892.

Sv. LXIII

br. 1. De Kiriaki — T. Luciani

Venecija, 6. veljače, 1885.

De Kiriaki upućuje Lucianiju dva svoja članka o Combiju i drugima te ga potiče da se zauzme za komemoraciju ovog prvog.

Sv. LXIV

br. 1. G. I. Delise — T. Luciani

Genova, 3. kolovoza, 1862.

br. 2. Giambattista Dell'Oste — T. Luciani

Rijeka, 7. listopada, 1873.

Dell'Oste živi u Rijeci jednoličnim životom zbog političkih partija, ali se osjeća slobodnim i nezavisnim. Spominje gimnaziju,

na kojoj se nalazi velik broj talijanskih učenika s Kvarnerskih otoka i Labina, Dramsko društvo, direktora Prodana i Načoinvića (Nacinovich), koji su zaslužni za napredak talijanske kulture. Zanima ga da li postoje historijski dokumenti o Rijeci, gradu na granici, u Archiviju dei Frari te moli L. za pomoć. Napominje L. da je upravo otputovao u Punat na Krk Bernardo Dragogna da bi vodio radove za jedan novi svjetionik.

br. 3. G. Dell'Oste — T. L.

Rijeka, 8. studenog, 1873.

Dell'Oste javlja L. da je riječki načelnik prihvatio zamisao o pisanju povijesti grada Rijeke. Potrebno je da L. izvrši prva istraživanja na postojećim dokumentima u Veneciji pa će se, na temelju toga prvog rada, zatražiti financijska sredstva pred Općinskim vijećem iz budžeta za 1874. god. Podatke o prijelazu Senja pod austrijsku upravu i o ingerencijama hrvatskih banova u tom mjestu, koje je Luc. tražio, Dell'Oste će uskoro primiti od F. Račkog i Š. Ljubića posredstvom jednog prijatelja iz Senja. U Rijeci se pojavilo nekoliko slučajeva kolere.

br. 4. Dell'Oste — T. L.

Rijeka, 18. siječnja, 1874.

Dell'Oste čestita L. što mu je talijanski kralj dodijelio naslov kavaljera. Ujedno javlja da su mu neposredno upućeni iz Zagreba podaci o gradu Senju. Za početni rad o historiji Rijeke određena je trista forinta. On predlaže da se L. poveže s riječkim načelnikom Ciottom ukoliko bi se prihvatio rada na pisanju povijesti grada Rijeke.

br. 5. Dell'Oste — T. L.

Rijeka, 7. veljače, 1874.

Dell'Oste obavještava Lucianija da će mu uskoro uputiti novac koji mu je potreban za kupnju kuće uz 6% kamata godišnje.

br. 6. Giovanni B. Dell'Oste — T. L.

Rijeka, 27. i 28. veljače, 1874.

Dell'Oste javlja L. da je predočio načelniku gradu, pronađenu u Veneciji koju mu je on uputio u vezi s Rijekom. Ta će materija biti predana Kobleru, koji će ujedno konsultirati i Kandlerov »Codice diplom. istriano«. Dell'Oste obećava L. da neće spominjati njegovo ime ali da ga moli da nastavi prikupljanjem dokumenata. Dell'Oste obavještava L. da Ljubić ne želi sudjelovati u prikupljanju podataka za komilaciju pomenute historije.

br. 7. Giovanni Battista Dell'Oste — T. L.

Rijeka, 14. svibnja, 1874.

Oste izražava L. svoju iskrenu tugu zbog gubitka koji je pretrpio smrću svoga brata iz Labina. Žali što L. nije mogao doći u Rijeku da bi se upoznao s načelnikom i što neće moći nastaviti s prikupljanjem građe.

br. 8. Giovanni B. Dell'Oste — T. L.

Rijeka, veljače, 1875.

Oste obavještava L. da su načelnik Ciotta i Kobler veoma zadovoljni sa sadržajem njegova pisma te mu duguju posebnu zahvalnost za sav rad koji je do sada obavio. Načelnik moli L. da potpiše potvrdu koja mu je upućena radi isplate novaca koji mu njihova općina duguje.

br. 9. Giovanni B. Dell'Oste — T. L.

Rijeka, 20. prosinca, 1880.

Oste izvještava L. da Istrani ustraju u svom općem napredovanju, iako su dvije partije u neprekidnoj opoziciji. Talijanski jezik osvaja sve šire područje u osnovnim školama i gimnazijama i zbog većeg broja talijanskih i tirolskih učitelja i profesora. Oste napominje L. da ga riječki načelnik Ciotta moli da i dalje radi na prikupljanju dokumenata o Rijeci.

br. 10. Giovanni B. Dell'Osta — T. L.

Rijeka, 25. svibnja, 1891.

Oste javlja L. da su riječki odbornici izglasali da se njihove ulice prekriju kamenim pločama pa će na taj način labinski kamenoresci imati mnogo posla. Oste kaže da se nastavljaju divljanja protiv talijanskih zemljišnih posjeda, osobito nakon posljednjih izbora kada se traži i poništenje mandata dra Vergottinija. Oste želi da i Kopar, kao što je to učinio Piran za Tarttinija, podigne spomenik Carpaciju i Santoriju dei Santori.

br. 11. Giovanni B. Dell'Oste — T. L.

Višnjan, 3. siječnja, 1890.

Oste je, u svojstvu izvršioca oporuka, dužan podignuti jedan mramorni oltar u mjesnoj crkvi pa moli L. da mu pomogne tražiti jedan napušteni oltar u Veneciji ili u okolici toga grada. Oste obavještava L. da bi se o cijeni, o prijevozu o carini i ostalim formalnostima brinuo on sam. Želi također da mu L. ukaže na svoja poznanstva u Roveretu i Tridentu, kamo se kani uputiti radi istoga posla, prije nego li stigne u Veneciju.

br. 12. Giovanni B. Dell'Oste — T. L.

Rijeka, 18. prosinca, 1890.

Oste javlja L. o značajnijim novostima iz Labina, kamo se nedavno bio uputio. Napominje da se B. Dragogna nalazi u Trgetu, kamo ga je država uputila da bi podigao pristanište i jednu zgradu.

U prilogu: Jedna posjetnica G. B. Dell'Ostea, koncepti Luc. pisama od 11. X 1873, 30. I 1874, 7. III 1874, XII 1874, 12. V 1891. i 31. V 1891. te bilješke o gradu Senju (na jednom listu).

Sv. LXV

br. 1. Luigi de Martino — T. L.

Napulj, 12. rujna, 1871.

Sv. LXVI

- br. 1. Giovanni de Medici — T. L.
G. de Medici zahvaljuje L. za utješne riječi koje mu je uputio povodom nepravednog i zlobnog pisanja u *Gazzetti di Venezia* u pogledu njegova rada koji je dugo vremena predano spremao.

Sv. LXVII

- br. 1. Paolo Deperis — T. L.
Poreč, 6. ožujka, 1890.
Deperis moli L. da mu dostavi sve moguće podatke o sv. Mauru, Istraninu u interesu povijesti ovog poluotoka.
- br. 2. Paolo Deperis — T. L.
26. ožujka, 1890.
- br. 3. Paolo Deperis — T. L.
Poreč, 26. travnja, 1892.
- br. 4. Paolo Deperis — T. L.
Poreč, 2. svibnja, 1892.

Sv. LXVIII

- br. 1. Gerolamo Dotti — T. L.
Milano, listopada, 1864.

Sv. LXIX

- br. 1. Bernardo Dragogna — T. L.
Labin, 25. listopada i 18. prosinca, 1879.
D. obavještava L. da mu je realizirao novac koji je potrošio u Bariju na ime rudnika u Vinežu. Taj rudnik zapošljava dvjesto radnika i proizvodi 2000 tona ugljena mjesečno. U Istri vlada velika bijeda jer je godišnji urod potpuno podbacio. Dva rudnika izdaju mjesečno 30000 forinta na području Labinštine, a posebno se glad osjeća u Čepiću, Kršanu, Brdu, Jasenovcu i Kožljaku. U prilogu: Koncept Luc. pisma od 24. veljače, 1880.

Sv. LXX

- br. 1. Giuseppe Dusman — T. L.
Labin, 29. srpnja, 1885.
- br. 2. Giuseppe Dusman — T. L.
Labin, 23. veljače, 1891.
U prilogu: Krsni list (prijepis) za G. G. Signorellija kao i popis slika koje se nalaze u crkvi u Podlabinu.

Sv. LXXI

- br. 1. Fabris — T. L.
Vodnjan, 28. kolovoza, 1865.

br. 2. Fabris — T. L.

Vodnjan, 21. veljače, 1866.

F. obavještava L. da je puljska općina podigla zapreku (barriera) na ulazu u grad, koja je pravi udarac civilizaciji i protivuriječi slobodnom kretanju.

Sv. LXXII

br. 1. Giovanni Fachinetti — T. L.

F. javlja L. da uzalud traga za drugim spisima za svog pokojnog oca i da su po svojoj prilici, prema riječima njegove majke, nestali u vatri u teškim vremenima 1848. god.

Sv. LXXIII

br. 1. Giovanni de Favento — T. L.

Kopar, 15. studenog, 1879.

G. de Favento ne može udovoljiti Luc. zahtjevu u pogledu koparskih statuta. Jedan primjerak programa iz 1858. god. posjeduje samo njihova biblioteka, a program koji se odnosi na P.P.-seniora, izašao je 1866. U nijednom drugom programu ne govori se o istarskoj povijesti i književnosti. Favento poznaje staro izdanje: Venetüs 1668...

br. 2. G. de Favento — T. L.

Kopar, 15. travnja, 1889.

F. napominje L. da je njegov rad upotrebljen kao školski udžbenik u zadarskoj i koparskoj gimnaziji te će sada pokušati da ga usvoje i u tršćanskoj. Iako se kateheta tome protivi, on vjeruje da će vlasti i direktor utjecati na njega.

U prilogu: Koncepti Luc. pisama od 21. listopada, 8. i 30. studenog 1879.

Sv. LXXIV

br. 1. Domenico Ferra — T. L.

Milano, 13. studenog, 1871.

F. upućuje L. svoj rukopis i traži njegovo mišljenje o tom radu. F. u svom pismu L. prenosi tekst svoga pisma Garibaldiju kao i njegov odgovor upućen iz Caprere 30. listopada, 1871.

Sv. LXXV

br. 1. Giovanni Ferra — T. L.

Otricoli, 18. lipnja, 1867.

F. piše L. o svojim teškim materijalnim prilikama u talijanskoj vojsci u kojoj se nalazi u svojstvu potporučnika.

br. 2. G. Ferra — T. L.

Otricoli, 7. srpnja, 1867.

Sv. LXXVI

br. 1. G. Ferrarin — T. L.

Venecija, 29. kolovoza, 1885.

F. moli L. da mu omogući prijelaz iz tiskare »Naratovich« u »Cotonificio Veneziano« iz materijalnih razloga.

Sv. LXXVII

br. 1. Gio. Ant. Flego — T. L.

Beč, 6. lipnja, 1857.

Po nalogu Polesinija, Flego javlja L. o društvu Sv. Severina, koje postoji u Beču i poduzima kolektivna putovanja u Rim, Palestinu i druga mjesta. F. obavještava L. da su se savjetnici i referenti zauzeli za carinski sistem u Istri i da je moguće postići bilo kakvo poboljšanje u svoju korist u glavnom gradu jedino energičnim nastupom. F. nije saznao ništa o novom općinskom zakonu.

br. 2. Gio. Ant. Flego — T. L.

Motovun, 5. srpnja, 1873.

F. molj L. da mu nabavi autentičnu kopiju dokumenta kojim je njegov predak Ermagora Flego iz Buzeta bio oslobođen taksa i ostalih davanja i uvršten u pokrajinsko plemstvo Istre.

br. 3. Giov. Ant. Flego — T. L.

Motovun, 15. srpnja, 1873.

F. šalje nove upute L. kako bi ovaj mogao pronaći u Veneciji dokaze da je njegov rod porijeklom iz onoga grada i da je kasnije dobilo priznanje o plemstvu. F. bi ovim dokumentom mogao dobiti i austrijsko priznanje o tom obiteljskom statusu.

br. 4. Giov. Ant. Flego — T. L.

Motovun, 11. rujna, 1873.

F. javlja L. da će tražiti i dalje dokaze o njegovu pravu na plemstvo u arhivu u Buzetu i Kopru.

Sv. LXXVIII

br. 1. Pier Filippini — T. Luciani

Bologna, 13. travnja, 1886.

Filippini upućuje L. nekoliko podataka o Novigradu, te u prilogu prijepis latinskih natpisa i crtež općinskog amblema.

br. 2. Pier Filippini — T. Luciani

F. moli L. da posreduje kod dra Carla i da podrži njegovu molbu za namještenje u Novigradu jer za to posjeduje sve potrebne stručne i moralne kvalifikacije. (Luciani je primio ovo pismo 17. svibnja, 1868.)

Sv. LXXIX

br. 1. Fiorelli — T. Luciani

Rim, 31. srpnja, 1876.

F. zahvaljuje L. na upućenom radu o istarskim dijalektima. Vjeruje da će Mommsen po povratku u Italiju, biti zadovoljan s informacijama koje mu je L. uputio.

U prilogu: Koncept L. pisma iz svibnja 1881.

br. 2. Fiorelli — T. Luciani

Rim, 8. lipnja, 1881.

Fiorelli, u ime ministra, javlja Lucianiju da nije obavijestio Accademiju dei Lincei o latinskom natpisu iz Labina već Carski arheološki institut jer se radi o mjestu koji je van talijanskih granica.

Sv. LXXX

br. 1. F. Fonio — T. Luciani

Conegliano, 3. kolovoza, 1885.

Sv. LXXXI

br. 1. Gianjacopo Fontana — T. Luciani

Venecija, 28. lipnja, 1883.

Fontana, zbog teških obiteljskih prilika, moli od Lucianija materijalnu pomoć.

br. 2, br. 3, br. 4, br. 5, br. 6. Fontana—Luciani 19. II, 4. VII, 5. VII, 21. IX, 20. X 1884.

U prilogu: Koncept Lucianijevog pisma od 28. lipnja, 1883.

Sv. LXXXII

br. 1. Ferdinando Fontana — T. Luciani

Torino, 21. listopada, 1863.

Fontana moli Lucianija da podupre njegovu molbu kako bi bio primljen u neku trgovačku kuću u Genovi ili u trgovačku mornaricu. Zahvaljuje mu što ga je preporučio inž. Cavallettu.

br. 2. F. Fontana — T. Luciani

Torino, 5. ožujka, 1864.

Fontana, u ime bolesnog inž. Cavalletta, moli L. da mu što prije opiše markantnije događaje iz Istre, koji su se zbili u siječnju i veljači tekuće godine. Jednako ga moli da mu dostavi podrobne podatke o brodu, natovarenom oružjem, koji su Austrijanci zaplijenili.

Sv. LXXXIII

br. 1. Domeni Fragiaco — T. Luciani

Videm, 19. travnja, 1892.

Sv. LXXXIV

br. 1. Pietro Franco — T. Luciani

Ravenna, 30. rujna, 1884.

Franco žali što se nisu pojavili predstavnici Porečkog sabora na pogrebu Combija u Veneciji. Ističe da Istra proživljava kritičnu epohu, ali vjeruje da ni Hrvati neće mnogo postići s obzirom da ni Austrijanci nisu uspjeli germanizirati istarske Talijane. Raduje se činjenici što se u Pazinu oformilo političko društvo. Franco, nakon dugog lutanja, živi u Ravenni u svojstvu delegata savjetnika.

Sv. LXXXV

br. 1. Frigerio — T. Luciani

Grandonà (?), 10. veljače, 1862.

Sv. LXXXVI

br. 1. Fulin — T. Luciani

Venecija, 18. prosinca, 1883.

Fulin moli Lucianija da mu ispravno napiše sva istarska i primorska mjesta koja mu prilaže u pismu, a nije ih mogao naći na geografskoj karti.

br. 2. Fulin — T. Luciani

Venecija, 7. siječnja, 1884.

Fulin upućuje u pismu Lucianiju tumačenje o radu i životu sv. Umberta iz Akvitanije (?). Moli da mu Luciani objasni da li je Lubiana vecchia isto što i Ober Laybach.

U prilogu: Koncept Lucianijevog pisma od 19. prosinca, 1883.

Sv. LXXXVII

br. 1. Nicolò Furlani — T. Luciani

Milje, 19. prosinca, 1881.

Furlani se žali Lucianiju zbog teških materijalnih prilika.

Sv. LXXXVIII

br. 1. Isidoro Forlani — T. Luciani

Venezija

Sv. LXXXIX

br. 1. Arturo Galanti — T. Luciani

Rim, 7. ožujka, 1886.

Sv. XC

br. 1. Nazario Gallo — T. Luciani

Trst, 4. ožujka, 1858.

Sv. XCI

- br. 1. Giovanni de Gavardo — T. Luciani
Kopar, 27. srpnja, 1873.
- br. 2. G. de Gavardo — T. Luciani
Kopar, 31. srpnja, 1873.
- br. 3. G. de Gavardo — T. Luciani
Kopar, 19. listopada, 1873.
- br. 4. G. de Gavardo — T. Luciani
Kopar, 12. studenog, 1873.
Gavardo upućuje Lucianija na nove (napulj. arhivi) radi daljnjeg proučavanja historije Gavardovih predaka. Ujedno mu dostavlja i određene podatke o obitelji Gravisi iz Kopra, kao i o Pietru Gavardu iz Verone iz XIII st.
- br. 5. G. de Gavardo — T. Luciani
Kopar, studenog, 1873.
G. se protivi tumačenju nekih historičara koji tvrde da je sv. Gavardo iz Brescije. On se poziva na djelo Marca Antonija Sabellica koji govori o njemu kao Koparčanu. U pismu navodi nove podatke o lozi Gavarda i tvrdi da je on jedini Gavardo koji sakuplja dokumente i napise o svojoj obitelji od rane mladosti.
- br. 6. G. de Gavardo — T. Luciani
Kopar, 8. travnja, 1875.
G. želi saznati razlog zbog kojeg se L. nakon svog povratka iz Labina u Veneciju, ne javlja više u časopisu »La Provincia«.
- br. 7. G. de Gavardo — T. Luciani
Kopar, 27. prosinca, 1881.
G. upućuje L. opis starih kamenih natpisa iz Tomašičeva (Francesco Tomasich) dvorišta u Kopru, i druge podatke o posljednjim vlasnicima tih spomenika.
- br. 8. G. de Gavardo — T. Luciani
Kopar, 4. ožujka, 1883.
G. javlja da su natpisi sa dva kamena, koje je on preuzeo za Koparsku općinu, nestali u potpunosti nekoliko godina ranije i da, prema tome, nije u stanju da uputi prof. Paisu sadržaj njihovog nekadašnjeg teksta.
G. moli L. (kao što je to učinio i u prethodnim pismima) da mu i dalje istražuje podatke o lozi njegovih predaka u Napulju i Londonu. Ujedno mu javlja da posjeduje jednu sliku (un Palma giovane ossia un Palma vecchio).
U prilogu: a) Koncepti Luc. pisama od 29. VII, 20. i 21. X. 21. XII 1873. i od 7. III 1883.
b) Popis imena iz obitelji Gavardo koji su vršili dužnost načelnika u Dvigradu kraj Kanfanara, u XVII i XVIII stoljeću.

Sv. XCII

br. 1. Dr Pietro Ghersa — T. Luciani

Labin, 24. studenog, 1893.

G. javlja L. da će biti otvoreno labinsko kazalište početkom siječnja mjeseca.

Sv. XCIII

br. 1. Dr. Eugenio Geisinger — T. Luciani

Trst, 12. svibnja, 1888.

G. poziva L. na skupštinu društva (Società Alpina delle Giulie) koja će se održati u Lupoglavu (castello di Lupolano) i moli ga da tom prilikom pročita neki svoj rad o Istri.

br. 2. Dr. Eugenio Geisinger — T. Luciani

Trst, 26. svibnja, 1889.

G. se zahvaljuje L. za rad koji je bio upućen i pročitan na godišnjoj skupštini njihovog društva. U prilogu: Koncepti L. pisma od 15. svibnja 1889, 17. svibnja i 29. svibnja 1889. te 10. lipnja 1891.

br. 3. Dr. Eugenio Geisinger — T. Luciani

Trst, 7. lipnja, 1891.

G. moli L. da mu za predstojeću skupštinu uputi neki svoj rad, koji bi trebalo pročitati članovima društva.

Sv. XCIV

br. 1. H. Georg — T. Luciani

Basel, 28. studenog, 1873.

Georg, knjižar i izdavač, obavještava Lucianija da je nabavio četiri Vlačićeva djela koja je on tražio. U prilogu: Popis naručenih Vlačićevih djela.

br. 2. H. Georg — T. Luciani

Basel, 6. listopada, 1873.

Georg nudi za prodaju djela: Sixt — P. Vergerius i Preger — M. Flacius.

br. 3. H. Georg — T. Luciani

Basel, 3. prosinca, 1873.

Georg je nabavio za Lucianija djelo »Pia et necessaria admonitio... ab. Nicol. Gallo et Matthia Flacio Illyr«.

U prilogu: Koncept Lucianijevog pisma Georgu od 3. prosinca 1873.

Sv. XCV

br. 1. Antonia Giachin — T. Luciani

Kopar, 29. januara, 1886.

br. 2. Giovanni Giacich — T. Luciani

Pula, 25. lipnja, 1868.

br. 3. Giovanni Giacich — T. Luciani
Pula, 19. srpnja, 1868.

Sv. XCVI

br. 1. Giomo Dr Giuseppe — T. Luciani
Venecija, 16. rujna, 1872.
Giomo traži geneološke podatke o (istarskim) obiteljima iz Reifenberga, Kožljaka i Postojne.
U prilogu: Koncept Luc. odgovora od 20. rujna, 1872.

Sv. XCVII

br. 1. A. Gioseffi — T. Luciani
Pazin, 26. studenog, 1887.
Prilog: Koncept Luc. pisma.
br. 2. A. Giovannini — T. L.
Milano, 2. rujna, 1860.

Sv. XCVIII

br. 1. Francesco Giovannini — T. Luciani
Broni, 29. siječnja, 1862.
br. 2. Francesco Giovannini — T. Luciani
Avellino, 9. listopada, 1884.
G. upućuje L. svoj novčani prilog za kupnju Combijeva groba.
U prilogu: Koncept Luc. pisma od 13. listopada, 1884.

Sv. XCIX

br. 1. Giuliani Carlo — T. Luciani
Verona, 17. veljače, 1883.
Giuliani šalje Luc. popis djela biskupa i kardinala Valiera, čiji se sadržaj odnosi i na Istru. Među navedenim djelima (u prilogu ovoga pisma) nalazi se i »Dottrina Cristiana in lingua Illirica ... 1579«.
Prilog: Koncept Luc. pisma od 27. veljače, 1883.

Sv. C

br. 1. Luigi Giuliani — T. Luciani
Modena, 18. lipnja, 1869.
U prilogu: Koncept Luc. pisma od 21. lipnja, 1865.

Sv. CI

br. 1. Giovanni Gozzadini — T. Luciani
Bologna, 19. siječnja, 1884.
G. upućuje L. neke svoje pisane radove (iz prahistorije) koji će korisno poslužiti za osvjetljavanje otkrivenih, istarskih starina u Bermu.
U prilogu: Koncepti Luc. pisama od 18. i 20. siječnja, 1884.

Sv. CII

- br. 1. Anteo Gravisi — T. Luciani
Kopar, 28. rujna, 1868.
- br. 2. Anteo Gravisi — T. Luciani
Kopar, 26. ožujka, 1887.
Gravisi dostavlja Luc. tekst zapisa o istarskim kaštelima, koji treba da bude objavljen u »Provinciji« početkom mjeseca travnja.

Sv. CIII

- br. 1. Federico de Gravisi — T. Luciani
Napulj, 19. veljače, 1881.
- br. 2. Federico de Gravisi — T. Luciani
Napulj, 19. srpnja, 1881.
- br. 3. Federico de Gravisi — T. Luciani
Napulj, 15. veljače, 1882.
Gravisi je nakanio objaviti jednu zbirku pjesama pa moli Lucijanija da taj njegov rad preporuči Morpurgu i Zenattiju.
- br. 4. Federico de Gravisi — T. Luciani
Napulj, 25. veljače, 1882.
Gravisi javlja Luc. da je uputio jedan primjerak svoje zbirke pjesama Carducciju. U svom pismu je dostavio Lucijaniju odu, koju je napisao povodom posjete talijanskog kralja Beču.
- br. 5. Federico de Gravisi — T. Luciani
Napulj, 1. rujna, 1882.
Gravisi javlja da je konačno poduzeo ozbiljne mjere radi istraživanja dokumenata koji se odnose na Gavardovu lozu iz XIV. stoljeća. U arhivu je saznao da je dio te građe prebačen svojevremno u Mađarsku.
- br. 6. Gravisi — T. Luciani
Napulj, 1. lipnja, 1885.
- br. 7. Gravisi — T. Luciani
Napulj, 25. ožujka, 1891.
Gravisi moli Lucianija da podrži i potpomaže publikaciju »Italia marinara«, list s iredentističkim sadržajem za sva talijanska podjarmljena područja, koji vodi Domenico Razzano.
U prilogu: Koncepti Luc. pisama od 3. VIII 1881, 28. III 1882. i od 6. X 1888.
- br. 8. Federico de Gravisi — T. Luciani
Napulj, 25. prosinca, 1885.
Gravisi osuđuje talijanske političare, talijansku vladu, koju naziva despotskom i reakcionarnom. I na Vidulićev rad u Istri gleda pesimistički.

Sv. CIV

br. 1. Gravisi Girolamo — T. Luciani

Rim, 27. veljače, 1886.

Sv. CV

br. 1. Gravisi Vincenzo — T. Luciani

Kopar, 29. svibnja, 1885.

Gravisi upućuje Luc. crtež čeličnog štita (koji je nabavio u Roču) s detaljnim opisom likova koji se nalaze na njemu.

br. 2. Gravisi Vincenzo — T. Luciani

Kopar, 1. lipnja, 1885.

Sv. CVI

br. 1. Griziotti L. — T. Luciani

Firenca, 17. kolovoza, 1867.

Sv. CVII

br. 1. Dr Guglielmi — T. Luciani

Umag, 3. lipnja, 1882.

Sv. CVIII

br. 1. Dr Gio. Gurato — T. Luciani

Rab, 8. ožujka, 1858.

Gurato javlja Luc. da posjeduje tri pergamenta koji se odnose na imenovanja načelnika iz Poreča u drugoj polovici XVIII stoljeća.

Sv. CIX

br. 1. Oscarre de Hassek — T. Luciani

Piran, 26. svibnja, 1878.

Hassek moli Lucianija da se predbilježi sa svojim prijateljima iz Venecije na njegovo djelo »Ughi degli Besenghi«.

U prilogu: Isječak iz novina »Cittadino« koji se odnosi na Hassekovo djelo o Besengiju degli Ughi Koncept Luc. pisma od 8. lipnja, 1878.

Sv. CX

br. 1. Prof. Otto Hirschfeld — T. Luciani

Charlottenburg, 6. kolovoza, 1888.

(Član Berlinske Akademije)

Hirschfeld moli Luc. da ga preporuči u Istri i na otocima osobama koji se bave starinama, jer se upravo priprema na putovanje u Labin, Plomin, Cres i Krk.

br. 2. Otto Hirschfeld — T. Luciani

Rijeka, 23. kolovoza, 1888.

Sv. CXI

br. 1. Giuseppe Iecchi — T. Luciani

Trst, 21. veljače, 1864.

Sv. CXII

br. 1, 2, 3. Ioppi Vincenzo — T. Luciani

Videm, 1880. god.

U prilogu: Koncept Luc. pisma od 20. srpnja, 1880.

Sv. CXIII

br. 1. Giuseppe Iussa — T. Luciani

Torino, 25. prosinca, 1862.

Sv. CXIV

br. 1. Ivanoff — T. Luciani

Venecija, 6. ožujka, 1884.

br. 2. Ivanoff — T. Luciani

Colbel, 1. rujna, 1885.

Ivanoff se žali Luc. na svoj težak položaj jer ne može doći do stalna zaposlenja. Nada se da će industrijalci iz Torina prihvatiti njegov nacrt o stroju za ljuštenje graška što bi mu donijelo velike materijalne koristi u sadašnjem stanju.

Sv. CXV

br. 1. Augusta Knaflach — T. Luciani

Acqui, 26. veljače, 1862.

Knaflach hvali novine »Alleanza« i moli Lucianija da joj saopći da li je on istarski predstavnik i da li se javlja svojim napisima. Knaflach se boji da dođe uskoro do ratnog sukoba.

Sv. CXVI

br. 1. Lazzarini Giacomo — T. Luciani

Labin, 30. siječnja, 1882.

Lazzarini žali što se liječnici Schampicchio i Lius ne javljaju u časopisu »Istria«, iako su to obećali.

U prilogu: a) Koncept LUC. pisma od 9. veljače, 1882.

b) Popis tridesetorice Istrana ...

Sv. CXVII

br. 1. G. Lemešić — T. Luciani

Cres, 11. augusta, 1869.

Sv. CXVIII

br. 1. Lion Giusto — T. Luciani

Pazin, 1. studenog, 1873.

Lion javlja L. da su dvije nađene strijele (jedna iz Berma) nalaze kod Biscontinija. Treću je pronašao Pavlišić.

Sv. CXIX

br. 1. Lion Zaccaria — T. Luciani

Kopar, 16. augusta, 1868.

Sv. CXX

br. 1. Eliodoro Lombardi — T. Luciani

Torino, 27. augusta, 1862.

Lombardi izražava svoje neslaganje sa svim evropskim političarima i njihovim radom. U pjesničkom stvaranju nalazi najveću utjehu.

Sv. CXXI

br. 1. Abb. Coiz — T. Luciani

Coiz upućuje L. pismo Nine Biffi od 22. srpnja, 1862. koja izriče svoj sud o Lombardijevim pjesmama.

Sv. CXXII

br. 1. Giuseppe Lorenzini — T. Luciani

Rijeka, 14. ožujka, 1887.

Sv. CXXIII

br. 1. Dr Lucas — T. Luciani

Labin, 29. travnja, 1870.

Sv. CXXIV

br. 1. Giuseppe Luciani — T. Luciani

Vodnjan, 30. kolovoza, 1868.

Sv. CXXV

br. 1. Koncept Luc. pisma od 23. veljače, 1880. Dr Amorosu.

br. 2. Ugo Capetti — Posdera

Milano, 6. svibnja, 1886.

br. 3. Luigi Damiani — Abro

Torino, 3. svibnja, 1861.

Carceri Correzionali (Popravni zavod)

Riassunto

Manoscritti e altro materiale storico della Biblioteca scientifica di Pula (Pola)

E trascorso un periodo di alcuni anni da quando abbiamo deliberato di pubblicare almeno in parte il contenuto del carteggio e dei manoscritti conservati nella Naučna biblioteka (Biblioteca scientifica) di Pula (Pola). Il nostro definitivo accordo è stato portato a termine due anni fa col direttore del Historijski arhiv (Archivio storico) di Rijeka (Fiume) dr. Danilo Klen che, in realtà, era stato il primo nel dopoguerra a scartabellare minuziosamente il ricco materiale dal primo all'ultimo foglio. L'importanza di questa nostra pubblicazione sarà del tutto evidente soltanto nel suo insieme; però dobbiamo mettere in rilievo che i manoscritti ed il carteggio abbracciano un lungo periodo di tempo, che va dal tredicesimo secolo (copie e originali) sino ai giorni d'oggi. Soltanto di una parte di questo materiale sappiamo con esattezza la data, in cui è stato affidato al nostro istituto. Documenti ossia registri in merito, che potrebbero esserci di guida, sono venuti a meno nel corso dell'ultima guerra e nell'immediato periodo postbellico. Vogliamo sperare che il nostro lavoro sia, almeno in parte, di qualche utilità a tutti quelli che si occupano di archeologia, di diritto, di economia ed in special modo di storia della seconda metà del secolo scorso riguardante l'odierno Litorale slovene, l'Istria, Rijeka, le isole adiacenti ed altro.

Ecco, in linea generale, un elenco sommario di questo vario materiale, posseduto dalla mostra Biblioteka: testamenti, contratti di compravendita, contratti tra feudatari e coloni, varie fatture di pagamenti in denaro, preventivi per costruzione di nuovi edifici, liste di censimento della popolazione, regolamenti, poesie, manoscritti di notai, trascrizioni di vari testi, documenti di donazione, permessi per taglio di legna, elenchi di medicine vendute, citazioni in tribunale, contratti di fidanzamenti e sposalizi, ordini di pagamento di tasse, note di dati storici ed altro. Un'altra parte di questo nostro fondo consiste di materiale stampato, per es.: ordinini di case reali, testi di legge, articoli di giornali, avvisi vari ecc.

Sono poi incluse nel nostro carteggio la corrispondenza di Alberto Cavalletto-Tommaso Luciani del periodo 1870—1876, di Andrea Amoroso-Tommaso Luciani e di Cavalletto-Coiz. Inoltre possediamo le lettere di Ive Antonio, di A. Covaz, A. Amati, G. Barsan, L. Barsan, G. Baseggio, B. Benussi, C. Bologna, G. Caprin, G. de Castro, C. Combi, P. Stancovich, G. Morpurgo, L. Morteani, A. Hortis, L. Pigorini, G. Moscarda, E. Nacinovich, E. Pais, E. Popovich e di altri, che erano in rapporti di collaborazione con Luciani. Bisogna annoverare in più il carteggio di Amoroso con G. Polesini e Vidulich, di P. Kandler con C. de Franceschi e di M. Fachinetti con A. Canciani. Una parte dell'eredità di Stancovich è passata a suo tempo nel nostro istituto. Sono stati conservati da noi pure due testi, scritti in caratteri glagolitici.